

Kesän menovinkit

N:o 3-4 2013

Hinta 7 €

Karjalain Heimopäivät

Solovetski on
oiva lomakohde
kesälomalla

Darja Kuznetsova
lauoi Helsingin
Heimopäivillä

S I S Ä L T Ö

Kannen kuva: Peter Bange kuvasi Darja Kuznetsovan Karjalan Sivistysseuran Heimopäivillä Helsingissä 13.4.2013.

.....	Aleksanteri Samulinen: Tarina Kiimasjärven ihmisistä ja elämästä, osa 2	36
.....	Miia Pöllänen: Bomban talolla on pitkä historia ja uutta toimintaa luvassa	40
.....	Eeva-Kaisa Linna ym: Aiotko kesällä matkalle Solovetskiin, lue vinkit täältä	42
.....	Aila-Liisa Laurila: Karjalan Sivistysseura piti Heimopäivät Helsingissä	48
.....	Marjukka Patrakka: Kinnermäen kylässä tsasouna on kuusikon keskellä	50
.....	Jouko Kangasniemi: Jouki Nykänen siirtyi tuonilmaisiin Torniossa	53
.....	Sakari Linden: Eduskunnan tiloissa pohdittiin karjalan kielen kurjaa asemaa	54
.....	Sari Heimonen: Venehjärvellä pidetään remontoidun Hökkälän talon avajaiset	58
.....	Martti Takalo: Kemissä juhliittiin talvisodan päättymistä maaliskuussa	59
.....	Salme Syri: Ensiaputaitoja harjoiteltiin pääsiäislauantaina Kuhmossa	60
.....	Eeva-Kaisa Linna: Laukunkantajat-palsta pohtii Karjalan asioita Jyrki Saarikosken kanssa	63

Karjalan Heimo

Karjalan Sivistysseura ry:n jäsenlehti ja äänenkannattaja

- Kieltä ja kulttuuria vuodesta 1906 -

Seura perustettiin 1906 nimellä Wienan Karjalaisten Liitto. Vuonna 1917 seuran nimeksi tuli Karjalan Sivistysseura ry.

Seuran tarkoituksena on itä- ja rajakarjalaisen kielen ja kulttuurin vaaliminen sekä sivistystyön tekeminen. Seura pyrkii ylläpitämään karjalaista perinnettä ja heimohenkeä sekä lujittamaan karjalaista itsetuntoa.

Karjalan Sivistysseura ry:n jäseneksi pääsee jokainen hyvämaineinen kansalainen. Jäsenmaksuun sisältyy Karjalan Heimo-lehti. Tervetuloa jäseneksi, lehden tilaajaksi ja lukijaksi sekä karjalais-kalevalaisen kulttuurin harrastajaksi.

Lisätietoja seuran toiminnasta www.karjalansivistysseura.fi

Karjalan Heimo -lehden ilmestyminen vuonna 2013

Aineistot toimitukseen	Lehti lukijoille
6.4.	2.5.
1.6.	25.6.
3.8.	27.8.
28.9.	22.10.
9.11.	3.12.

Mediakortti on nähtävillä kokonaisuudessaan osoitteessa www.karjalanheimo.fi

Karjalan Heimo

Vuonna 1906 ilmestyi lehden ensimmäinen näyttenumero nimellä Karjalaisten Pakinoita

Toimitus

Päätoimittaja: Aila-Liisa Laurila
Puhelin: 0400 755 907 tai 040 514 3351
Sähköposti:
paatoimittaja@karjalanheimo.fi
Kirjeposti:
Lapinkaari 20 B 23, 33180 Tampere
Internet: www.karjalanheimo.fi

Ulkoasu

Taitto: Peter Bange
Sähköposti: pbange@welho.com

Ilmestyminen

Lehti ilmestyy 6 kertaa vuodessa, kaksoisnumeroina. 94. vuosikerta.

Ilmoitushinnat (2013)

Takakansi 490 €, sisäkannet II ja III 450 €, 1/1-s. 430 €, 1/2-s. 300 €, 1/3-s. 235 €, 1/4-s. 185 €, 1/6-s. 140 €, 1/8-s. 115 €

Mediakortti (pdf)

www.karjalanheimo.fi

Ilmoitusaineiston toimitusosoite

paatoimittaja@karjalanheimo.fi

Lehden tilaaminen ja osoitteenmuutokset

Karjalan Sivistysseura ry
Osoite: Luotsikatu 9 D, 00160 Helsinki
Puhelin: (09) 171 414
Telefax: (09) 278 4765
Sähköposti:
toimisto@karjalansivistysseura.fi
Internet: www.karjalansivistysseura.fi
Toimisto palvelee: ti ja to klo 10-15, heinäkuussa suljettuna.

Tilaushinta / jäsenmaksu (2013)

Lehden tilaushinta on 40 € / vuosi.
Yhdistyksen jäsenmaksu on 32 € ja lehti sisältyy jäsenetuna jäsenmaksuun.

Pankkiyhteys

Sampo Pankki
IBAN: FI92 8000 1500 0617 19
BIC/SWIFT: DABAFIHH

Julkaisija

Karjalan Sivistysseura ry
Julkaisutoimikunnan puheenjohtaja:
Senni Timonen.
Internet: www.karjalansivistysseura.fi

Painopaikka

Libris Oy

Oikeudet muutoksiin pidätetään.

ISSN 0449-8828

Helsingissä 10. huhtikuuta 2013

Toisille Karjala on erilainen

Ehdittekö käydä katsomassa Karjala!-taidenäyttelyn Helsingin Taidehallissa 9.3.-14.4.? Minä kävin. Valitettavasti näyttely ei oikein tuntunut omalta. Se oli jollain tapaa jäänyt menneisiin vuosikymmeniin pyörimään eikä elänyt tässä päivässä, vaikka ehkä muuta yrittikin. Näyttelyä katsoessa tuli hieman haikaa olo, ei muuta.

Näyttelyn karjalaistaustaiset taiteilijat Veikko Björk, Ritva Harle, Seija Jouhki, Marja Kanervo, Petri Kaverma, Raakel Kuukka, Kaisu Paavilainen, Paavo Räbinä, Anne Siirtola ja Timo Vartiainen muistelivat töillään menneitä, sota-aikaa ja luovutetun Karjalan entistä eloa. Muutamissa töissä oli yritetty kaivaa esiin jotakin uudempaa, mutta sekin tuntui hieman väljähtyneeltä eilisen päivän kuvaamiselta. Suomen taidepiirit eivät selvästikään tunne nyky-Karjalaa. Toki heidän kuvansa Karjalasta on kaukana siitä satumaisen ihanasta Karjalasta, jota suuret kansallistaiteilijat kuvasivat 1800-luvun lopussa.

Aamulehden kulttuurisivulla julkaistiin 27. maaliskuuta Otso Kantokorven kritiikki Taidehallin näyttelystä. Kriitikko käytti tilasta kaksi kolmasosaa oman orastavan Karjala-suhteensa kuvailuun ja yhden kolmasosan näyttelyn analysoimiseen. Hädin tuskin hän sai esiteltyä Veikko Björkin teoksen Tettigonia Cantans, joka oli halliin kuskattu, omituisesti karjalaisornamenteja jäljitellen koristeltu punainen farmari-Lada. Auton avattuun konepeltiin heijastui Venäjän Karjalassa kuvattu "maisemavideo". Autoteos oli jollakin tapaa hauska, mutta ulkonäöltään varsin luotaantyöntävä rumilus.

Me, jotka olemme luoneet uuden suhteen esi-isiemme synnyinpaikkoihin jo joskus 1980-90-lukujen taitteessa ja seuranneet Venäjän Karjalan kehitystä koko 2000-luvun ajan, näemme karjalaisuuden täysin toisessa valossa kuin nämä karjalaiseen taustaansa vasta nyt heränneet.

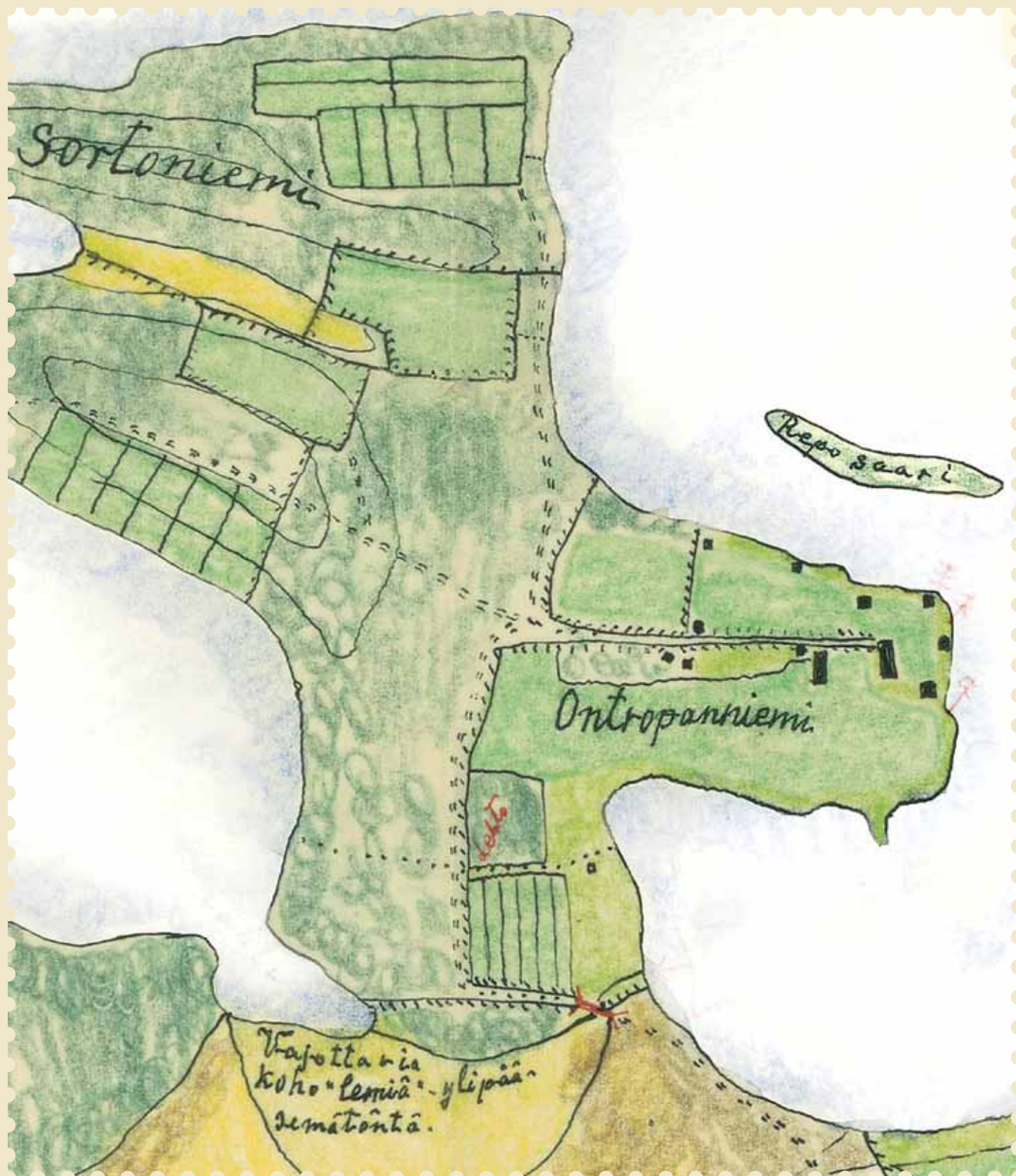

Karjalaisuus on kuulumista isompaan kokonaisuuteen, sukuun ja heimoon. Näin määritteli kansanedustaja ja Karjalan Liiton puheenjohtaja Marjo Matikainen valtakunnallisessa Kalevalan päivän juhlassa Helsingissä 28. helmikuuta. Jossakin muualla on sanottu, että karjalaisuus on mielentila. Siksi meidän täytyy ilmeisesti sulattaa se, että karjalaisuudesta on niin erilaisia käsityksiä. Otamme siis ilman sarvia ja hampaita vastaan senkin, että taidekriitikolle Taidehallin näyttely oli "järisyttävä kokemus". Ilmeisesti hänen mielessään avautui jokin kauan kiinni ollut lukko.

AILA-LIISA LAURILA
päätoimittaja

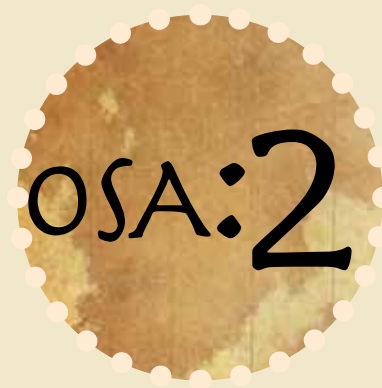
Okahvie Klaimontytä

Puhakan Doarie lauloi suomalaisille runonkerääjille useaan kertaan, viimeisen kerran vuonna 1899. Hän kuoli muutamia vuosia ennen Okahvie-mummoa elettyään Ontropanniemellä neljättä vuosikymmentä.

r oli harras staroviero

••• Karjalan Heimon edellisessä numerossa julkaistiin ensimmäinen osa muistelmista, jotka toimitukselle on antanut Martti Weckroth. Tarinaa Kiimasjärven kylistä kertoo hänen äidinisänsä Aleksanteri ”Oljo” Samulinen.

Kuvailen hieman erikseen äitini äitiä, Ananien-ukin puolisoa. Okahvie Kliimontytär os. Tsigojeff oli syntynyt Vienan Jyväskylän lähestä, kuten hän itse nimen lausui.

Hän oli vankkarakenteinen naisihminen eikä pelännyt raskaimpiakaan ruumiillisia töitä. Hän ei maininnut ikänä sairastelleensa, vaikka synnytti kymmenen lasta. Hänen työpäivänsä kestivät kaiken ikää aamukuudesta iltakymmenen ja hän otti osaa kaikkeen, myös miesten töihin.

Okahvie oli siksi vankka ja voimapevä ihminen. Häneltä tuntui kaikki valmistuvan, mihin vain mummi kouransa iski. Hän oli aivan koulunkäymätön, mutta oli oppinut lukutaidon uskonnon kautta. Hän kuului Vienan Karjalaan voimakkaasti levinneeseen ”starovierolaisuuteen” eli vanhauskoiisiin. Sitä kautta osasi lukea vanhaa slaavin kieltä. Hän oli hyvin uskonnollinen ja aina vakavasti toimitti kaikki uskontonsa vaatimat rituaalit.

Niinpä esimerkiksi ”pyhittäminen” eli paastamisen säännöt määräsivät, että pääsiäisen edellä, seitsemän viikkoa kestävä paaston aikana, vanhauskoiset eivät saaneet ensimmäisellä viikolla syödä kuin tiistaina, torstaina ja lauantaina, silloinkin vain kerran päivässä vettä ja leipää.

Koko paaston aikana ei saanut syödä maitoa, voita, juustoa tai lihaa. Kalaakin vain ”virba suavattana”. Virba suavataksi nimitettiin viikkoa ennen pääsiäistä

ollutta lauantaita, jolloin tavallisesti keuhkoihin pajuvarpuja puhjenneine urpuineen ja niillä virvottiin aamu-unisia lapsia. Virbat koristeltiin käärimällä niiden ympärille värillisiä paperisuikaleita.

Kuten ensimmäisellä viikolla, ei viimeisellä pääsiäistä edeltävällä viikolla saanut syödä muuta kuin vettä ja leipää edellä mainittuina päivinä. Muutoin paaston eli suuren pyhän aikana oli syötävä leipää, vettä ja juurikasveja. Puuroissa ja piirakoissa sai käyttää ”siemenvoita” eli ruokaöljyä.

Okahvie pyhitti, eli paastosi tavallisesti kaikki maanantait, keskiviikot ja perjantait koko suuren pyhän ajan syöden vain kerran päivässä. Koko aika oli vietettävä rukouksessa ja hartaudessa, mikäli mummi suinkin töiltään ja askareiltaan jouti.

Okahvie-mummulla oli monta ja paksua slaavinkielistä nidosta, jotka oli sidottu paksuihin nahkakansiin ja varustettu hyvin sulkeutuvilla kiinnityshakasilla. Mainitut kirjat sisälsivät kristinopin kappaleita, osia raamatusta ja isoin kirja täydelliset slaavilaiset kirkolliset toimitukset ja jumalanpalvelukset.

Kaikki kirjat olivat käsin kirjoitettuja, ne kun olivat niin vanhoilta ajoilta, jolloin ei ollut vielä keksitty kirjapainoa. Kaikki sunnuntaipäiviä ja muita pyhiä koskevien kirjoitusten otsikot oli kirjoitettu punaisella värillä, samoin kuin tärkeimpiä seikkoja koskevien lauseitten alkukirjaimet läpi koko kirjan. Alkukirjaimet olivat koristeellisia vinjettipiiroksia.

Näitten kirjojen mukaan Okahviummo piti kokonaisia liturgisia palveluksia. Tällöin tavallisesti mummon luokse kertyi joukko naapurien ja ”kylänmiesten” mummoja ja siinä sitten vakavan totisina ja hartaina kumarreltiin, ristittiin silmiä ja ”molittiin moaha suoti”, pitkiä aikoja polvistuneena permautoon.

Okahvie veisasi ja paasasi kuin paras pappi konsanaan, väliin suitsuttaen ”pyhää luadana savua”. Vanhojen naisten äänet värisivät, vahakynttilät tuikkivat ja pyhä sauhu kierteli huonetta. Harras tunnelma hiipi kuuntelevien lasten mieleen ja kaikki tuntui niin juhlaillisen hartaalta ja viehättävältä, että lapset hiljenivät, kuka mihinkin nurkkaan ja välillä minäkin – nukahdimme.

Mihinkä lienevät nyt saaneet Okahviummon ehkä arvokkaatkin slaavinkieliset hartauskirjat? Luultavasti paloivat kuluneena kesänä bolševikkien sytyttämässä kylän roihussa. Okahvie sairastui vuonna 1918 espanjantautiin ja kuoli lopulta 90-vuoden ikäisenä.

En malta olla mainitsema mummon seuralaista, Kiimasjärven Niemellä aikoinaan eläneen Puhakan Iivanan leskeä, Kostjan tytär Doarieta. Hänen ukkonsa oli lähtenyt Sunkuun ”peäneloon”. Heidän tyttärensä meni naimisiin ja Doarie, jäätyään yksin, oli tullut Okahviummun luokse työhön.

Hän oli niin viihtynyt, että jäi taloon ja eleli loppuaikansa tehden talon töitä, hoitaen karjaa, kesällä kalastellen verkoilla, poimien marjoja ja sienä ja yleensä tehden helpompia töitä, yhtä ja toista.

Doarie oli syntyjään Suuresta järvestä ja nuorena ollut varsin kaunis, mutta vanhempana sairastanut niin ankaraa reumatismia, että se oli vetänyt hänen selkensä köyryyn. Doarie oli nuoruudessaan oppinut siihen aikaan vielä yleisesti rahvaan keskuudessa käytössä olleita runoja ja lauluja. Niinpä hän osasikin paljon Kalevala-runoja ja hää- ja muita lauluja.

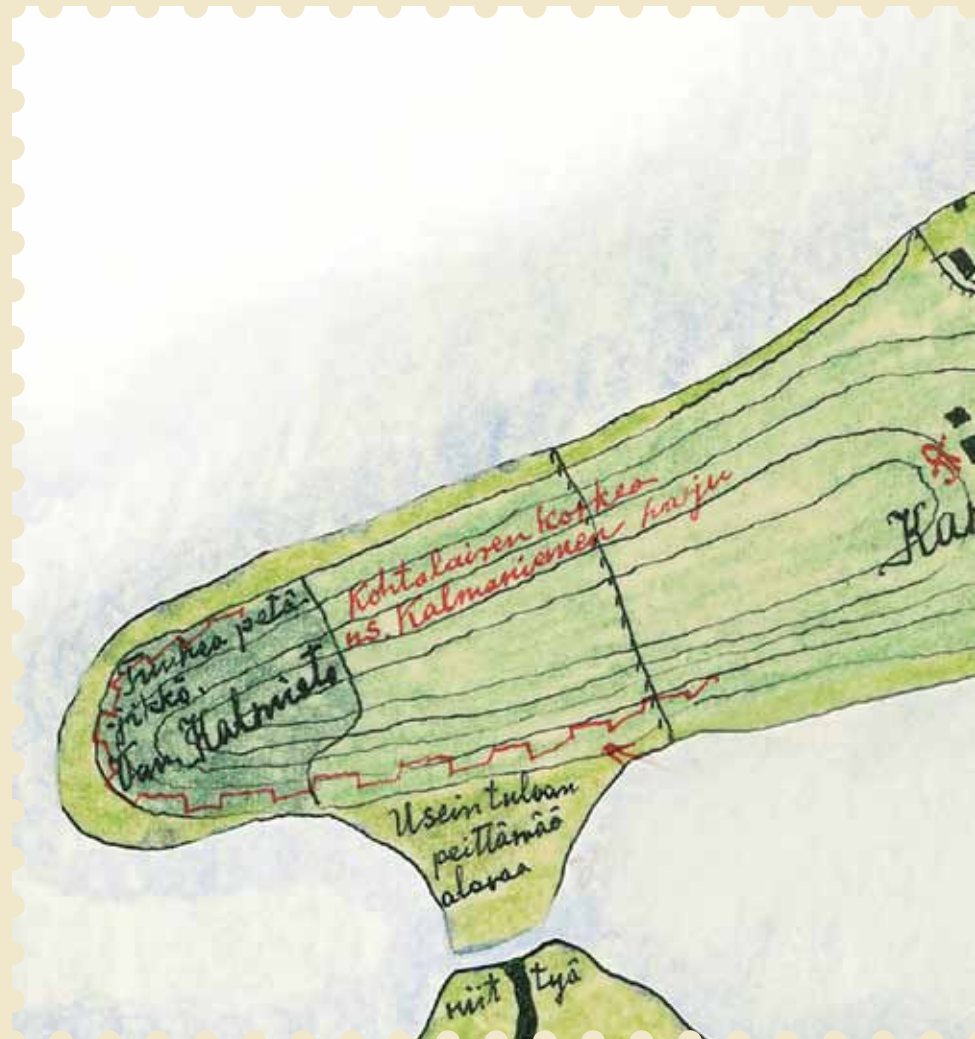
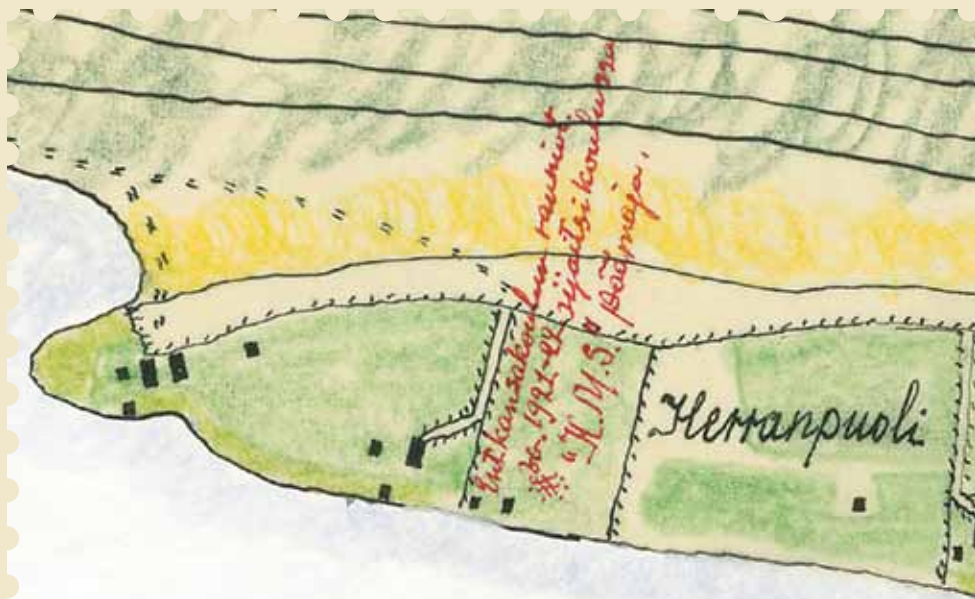
Hänellä oli kaunis ääni, joka oli verrattain hyvin säilynyt – samoin kuin hampaat. Niitä me lapsetkin ihmettelimme, sillä hän kuivasi uunissa kalakukon reumat, mikä on maailman kovinta purtavaa ja nakerteli niitä hyvin mielellään.

Kansakoulua käydessäni oli kuljettava pitkä kilometri yli Kiimasjärven, Herranpuolella sijaitsevaan kouluun. Kun talvisin pyrki hieman palelemaan tuolla matkalla, niin kotia palattuani ja välipalaa haukattuani minulla oli usein tapana vetäytyä tuvan uuninpäälle hieman lämmittelemään, ennen lähtöä ulos leikkeihin.

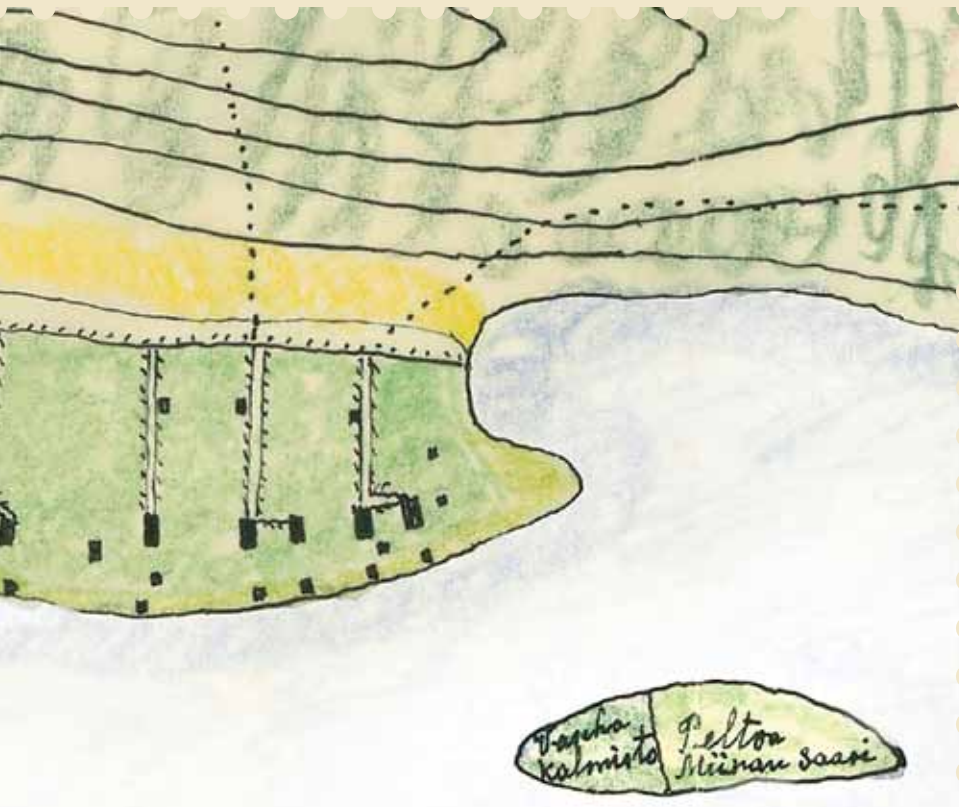
Samaan aikaan Puhakan-akka, kuten arkikäytössä Doarieta nimitettiin, tultuaan karjan iltaruokinnasta viluisena, vetäytyi myös uunille. Silloinkos syntyi hänen kanssaan hauska olo siellä. Milloin lapsen mieli viehättyi kyselemään vanhoista Tšolmon ja Suurijärven eläjistä, milloin mistäkin. Doarie tiesi kertoa loputtomiin, hänen muistinsa oli erinomainen.

Milloin taas halutti kuulla vanhan kansan lauluja ja runoja. Doarie-vanhus täytti aina auliisti poikasen toivomukset. Oli kaunista kuulla hänen nuorekkaasti soljuvaa ääntään, kun hän hiljaa, ettei muita tuvassa olijoita liikaa häirittäisi, hyräili milloin mitään pyytämään.

Doarie lauloi myös suomalaisille runonkerääjille, lapsuuden aikoinani use-

ampaankin kertaan, viimeisen kerran 1899. Ne tilaisuudet vain olivat aina lyhytaikaisia ja äkkiä tapahtuvia. Kun parhaat tietoudet eivät sattuneet silloin muistista mieleen juolahtamaan, jäivät parhaat laulamatta. Ja kukaan vieras ei kysellyt kertomisia.

Doarie kuoli muutamia vuosia ennen Okahvie-mummoani elettyään Ontropanniemellä neljättä vuosikymmentä.

Tervalahdi

Kuudes kylänosa oli Tervalahdi, eli laksi. Se sijaitsi länsiluoteeseen Ontropanniemestä, noin kahden kilometrin päässä järvestä pistävän Tervalahden pohjoisrannalla. Siinä oli vain yksi aika köyhäisesti elävä talo. Talon vanhana isäntänä mainitaan Ortj'o, joka oli kierrellyt ympäri maailmaa elätellen itseään ja perhettään verkon, rysän ja nuotan kudonnalla. Siinä ammatissa hän kuuluikin olleen sellainen mestari, että Ortj'olta ei työtä milloinkaan puutunut, menipä hän sitten vaikka Sunkuun, missä hän kuuluikin vuosikausia oleskelleen.

Ortj'o oli aina hokenut: "Ollapa tuhat lehmää, sata hevoista ja sata kasakkoa, niin passaisipa silloin talonpojan eleä".

Itsellään hänellä ei ollut kuin pieni tilkkunen perunamaaksi ja yksi lehmä, eikä usein sitäkään.

Ortj'olta jäi poika Arhippa, joka oli kirvesmies ja ansaitsi elatuksen itselleen ja perheelleen rakennushommissa. Arhipalta jäi kaksi poikaa, joista vanhin, Teppo, jätti jälkeensä kuusi poikaa. Kaksi heistä on kuollut, mutta neljä elää vielä.

Tämä samainen Teppo Arhipanpoika Ivanoff aiheutti karhunkaadossa mainitsemani Ontroppaisen Miitrein tapaturmaisen kuoleman ampumalla vahingossa karhun asemasta metsästyskaveriaan. Teppo kuoli muutama vuosi tapauksen jälkeen luonnollisen kuoleman.

Hänen nuorempi veljensä Timo kaatui maailmansodassa.

Bomba

Talo, josta tuli karjalaisuuden symboli ja matkailun vetonaula

••• Raja-Karjalasta lähtöisin oleva Bombinien sukutalo nousi uudelleenrakennettuna Nurmeksen Ritoniemeen vuonna 1978.

Suojärvellä Kuikkaniemessä alun perin sijainnut, vuonna 1855 rakennettu karjalaistalo oli tunnettu nähtävyys ja edusti karjalaisen rakennuskulttuurin huipentumaa.

Vanhaa sukutaloa esikuvana käytäen uudesta Bomba-talosta oli määrä tulla Nurmekseen kaavaillun matkailukaupungin keskipiste ja vetonaula. Uudelleenrakentamisen taustalla olivat matkailu ja syrjäkylien elinkeinorakenteen kehittäminen, mutta myös karjalaisen kulttuurin ja perinteen vaaliminen.

Karjalaistalo nähtiin oivana ratkaisuna molempiin tarpeisiin. Todennäköisesti Bomba-hankkeeseen ei olisi ryhdytty ilman taka-ajatusta tulevaisuuden liiketömminnästä. Tutkimusongelmana onkin, miten uudelleenrakennetussa Bombassa on hyödynnetty perinnekulttuuria matkailun näkökulmasta.

Uudishankkeen takana olivat Suojärven pitäjäseura, Karjalan Liitto ja Nurmeksen kunta. Suojärven pitäjäseurasta virinnyt ajatus talon uudelleenrakentamiseksi liittyi 1960-1980 lukujen aikana käytyyn keskusteluun perinnematkailun kehittämisestä.

Bombasta tehtiin karjalaisen perinnekulttuurin ilmentymä, vetovoimatekijä, jonka historian ja perinnearvon avulla syrjäisen alueen oli mahdollista saada taloudellista hyötyä. Karjalantaloa onkin tuotteistettu hakien liiketaloudellista hyötyä matkailukohteesta.

Karjalais-ortodoksinen kulttuuri on suomalaisen kulttuurimatkailun vetovoimaisimpia kohteita, jossa on jopa eksoottisia aineksia. Jo ennen kuin Bombaa alettiin rakentaa Nurmekseen, valittiin piirteitä, joiden talon historiaan, karjalaisuuteen ja perinteeseen liittyen katsottiin soveltuvan matkailuvalteiksi.

Autenttisuus, aitous ja alkukantaisella tavalla eksoottisen perinteen lähteille pääseminen ovat nykypäivän matkailijoita vetäviä tekijöitä. Uudelleenrakennettu Bomba on ulkoisesti kopio suojärveläisestä esikuvastaan, mutta talon sisäinen ilme on erilainen jo alkuperäisestä poikkeavan käyttötarkoituksen vuoksi.

Uudessa Bombassa ovat esimerkiksi ravintolatilat navetan paikalla. Karjalantaloon liitetyt, autenttiset piirteet tahdottiin pitää mukana rakennusprosessissa ja matkailutoiminnassa. Bombassa kietoutuu yhteen se, miten vanhaa perinnekulttuuria ja karjalaisuutta on haluttu säilyttää. Asioiden esittämisestä tietyllä tavalla ei kuitenkaan voi välttyä, mikä puolestaan ei kuulu perinteiden luonnolliseen säilyttämiseen.

Kulttuurista nähdään matkailuteollisuuden suodattamana vain ne osat, joiden katsotaan olevan eniten tuottavia. Tutkija Katriina Petrisaloa mukaillen, koristeellisesta Bombasta on muotoutunut eräänlainen karjalaisuuden symboli. Se on osa utooppista Karjala-kuvaa, jo-

ka sellaisenaan vastaa todellista menneisyyttä paremmin matkailuteollisuuden tarpeita ja käsityksiä karjalaisesta kulttuurista.

Bomban toivottiin tuovan positiivista tunnettuutta, lisäävän matkustajavirtoja ja parantavan syrjäisen kaupungin taloutta. Nurmeksesta suunniteltiin matkailukaupunkia ja uudelleenrakennettava karjalantalo otettiin hankkeen ytimeksi ja imagon luojaksi koko alueelle. Valmistumisensa jälkeisinä vuosina Bomba oli vetonaula.

Siitä kirjoitettiin lehdissä ja paikalla järjestettiin juhlia, mutta jo 1980-luvulla kävijämäärät alkoivat kääntyä laskuun. Tilanne ei ole paljon muuttunut ja on hieman surullista, että komea rakennus ja matkailukohde ovat jääneet unholaan. Siihen vaikuttaa osaltaan paikan syrjäinen sijainti, mutta myös markkinointi ja puute sopivista yrittäjistä.

Bomban ympärille nousi myös Karjalainen kylä, joka pitää sisällään niin ma-

joitus- kuin kokous- ja juhlatiloja. Kaupungin niemeen on pystytetty tsasouna ja päätäalon vierestä löytyy runonlaulajan muistomerkki. Bomba ja Karjalainen kylä ovat molemmat täynnä potentiaalia elämyksellisiksi, paljon nykyistä vilkkaammiksi matkailukohteiksi. Toivottavaa onkin, että Nurmese saisi Ritoniemeen toimijan, joka nostaisi paikan loistoon omassa erikoisuudessaan ja pois valtavrnan kaupparyhmiin alaisuudesta.

MIIA PÖLLÄNEN

Lähteet:

Petrisalo, Katriina 2001. Menneisyys matkakobteena. Kulttuuriantropologinen ja historiatieteellinen tutkimus perinnekulttuurien hyödyntämisestä matkailuteollisuudessa. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 802. Hakapaino. Ylä-Karjala 30.3.1975–30.11.1978.

Nurmes etsii rahoittajia karjalaisen kulttuurin miljoonahankkeelle

Bomban alueelle Nurmekseen kehitellään Karjalaisen kulttuurin keskusta, jonka esiselvityshanke alkoi maaliskuussa. Kyse on miljoonasuunnitelmasta, jonka on tarkoitus olla valmiina vuonna 2016, kun kaupungissa järjestetään Suuret karjalaiset lauluhlat.

Karjalaisen kulttuurin keskuksen taustalla on Suojärven Pitäjaseura, jonka puheenjohtaja Reino Kononen kertoo rahantarpeen riippuvan siitä, mitä alueelle rakennetaan. Ainakin osittain on tarkoitus hyödyntää vanhaa rakennuskantaa. Alueen omistaa Jukolan Osuuskauppa.

Suunnitelmissa on esimerkiksi omakotitalon rakentaminen kielipesää varten. Kielipesä tarvitsee ryhmäperhepäivähoitoon soveltuvan perheasunnon. Li-

säksi suunnitteilla on konserttitali sekkä näyttely- ja kokoustiloja. Tavoitteena on, että keskus toimisi keskeisenä karjalaisen kielen koulutuksen ja kehittämisen keskuksena.

Yksi ideoija on kielen ja kulttuurin monitoimimies Timoi Pedri Munne, joka haluaa lisätä Pohjois-Karjalan vetovoimaa matkailualueena. Lisäksi esiselvitystyötä tekevät Paavo Joensalo ja Veli-Matti Hurskainen. Myös Nurmeksen kaupunki on aktiivisesti mukana.

Kevään ajan kestävän hankesuunnitelun tarkoituksena on tarkentaa kulttuurikeskuksen suunnitelmia muun muassa tilakysymysten suhteen. Esiselvityksen on määrä valmistua toukokuun lopulla.

Suojärvellä Kuikkaniemessä alun perin sijainnut, vuonna 1855 rakennettu Bombinien sukutalo oli aikoinaan tunnettu nähtävyys.

Uusi Bomba rakennettiin Nurmekseen matkailun vetonaulaksi vuonna 1978.

Joukkoteloituspaikan vierelle pystytetty matkamiehen risti muistuttaa vankileireillä kärsineistä ja kuolleista.

Solovetskin luostari,

Luostarin pääkirikon värikäs ikonostaasi odottaa ajan patinaa.

Kesämatka-
kohde

••• Solovetskin saaristo sijaitsee Vienanmeren läntisessä osassa, noin 40 kilometriä Vienan Kemistä, vajaat 100 kilometriä Belomorskista ja 170 kilometriä Arkangelista. Napapiirille on matkaa 160 kilometriä.

Vienanmeren helmi

◀◀◀ **Saaristo muodostuu** kuudesta suuresta saaresta, joiden kokonaispinta-ala on 300 neliökilometriä; Solovetskin saari on niistä suurin, runsaat 200 neliökilometriä. Muille suurille saarille (Hanhisaari eli Anserisaari, Iso ja Pieni Jänissaari sekä Iso ja Pieni Muksalma) pääsy edellyttää venematkaa (Muksalmalle pääsee myös maitse). Pienempien saarten määrä on noin 70.

Solovetskiin kuljetaan pääasiassa laivalla (Kemistä tai Belomorskista) tai lentäen Arkangelista. Matkailu ajoittuu suurelta osin kesäkuun lopulta elokuulle. Saaristo on käytännössä saavuttamaton runsaan puolen vuoden ajan; ainoa keino matkata sinne marraskuusta toukokuulle on ilmateitse Arkangelista.

Kaukaisina aikoina Solovetskissa vieraili jopa 40 000 henkeä vuosittain. Usat kävijät tulivat pyhiinvaeltajina tai kiinnostuksesta luostariin, kuten tunnettu Vienan Karjalan kiinnostuksen herättäjä, oululainen lehtimies A. V. Ervasti, joka matkasi halki Vienan ja kävi Solovetskissa sekä Arkangelissa. Nytemmin kävijämäärä on pudonnut merkittävästi. Solovetskin lumo ja symboliarvo vetävät edelleen puoleensa: saarella ovat vierailleet niin presidentti Vladimir Putin kuin kuningas Kaarle XVI Kustaa ja kuningatatar Silvia (2001) sekä prinssi Charles (2003).

Nykyisin saarelle matkataan osittain erilaisista syistä kuin ennen, jolloin pyhiinvaeltajat muodostivat suuren osan kävijöistä: Solovetskiin mennään uskonnollisista, kulttuurihistoriallisista ja luontomatkailullisista syistä kuin myös kiinnostuksesta Gulagin aikakauteen. Joitakin taas vetävät puoleensa suloisesti hymyilevät maitovalaat, joita näkee parhaiten heinäkuun tienoilla poikimisai-kaan.

Saarella vallitsee omalaatuinen mikroilmasto, vuoden keskilämpötila on +1,1 astetta C, kylmin kuukausi on helmikuu (keskilämpötila -11 C) ja lämpimin kesäkuu (+12 C).

Saaren luonto on ainutlaatuinen, osaa saarista peittää tundrakasvillisuus, osa on taigaa ja soita. Pääsaarella on lukuisia järviä, joita yhdistävät ihmisten rakentamat kanaalit, jotka antavat mahdollisuuden melomiseen. Varsin tasainen maasto houkuttelee pyöräilemään - pyörä onkin vuokrattavissa - mutta pyöräilynautintoa haittaavat paikoitellen huonokuntoiset tiet.

Oleskelu Solovetskin saaristossa

Solovetskin pääsaari on suuri, mittaa päästä toiseen on 24 km ja laidasta toiseen 16 km. Opastettuja kierroksia järjestetään eri teemoilla ja niille voi ilmoittautua opastuskeskuksessa (Solovetsky Hospitality Centre, sijaitsee aivan Kremlin eli luostarinnoituksen läheisyydessä).

Saarella voi liikkua vapaasti, vaikka pyöräillen. Myös pari taksiksi luokiteltavaa kulkuneuvoa on tarjolla. Kremlin alueelle astuttaessa naisten on pukeuttava hameeseen ja peitettävä päänsä (portilta löytyy tarvittaessa kankaita). Muille pyhille seuduille (kuten Sekirna- ja-vuorelle) tultaessa pään on oltava peitetty; miehillä paljas.

Solovetskin saariryhmän tunnetuin luonnonnähtävyys ovat maitovalaat. Valaiden poikimisaikaan niitä on hyvät mahdollisuudet tarkkailla Beluzhyj-niemellä, jonne kuljetaan veneillä (sään salliessa) tai bussilla sekä kävellen metsän läpi kuusi kilometriä. Ennen omatoimimatkalta lähtöä on tarkistettava laskuveden tilanne, sillä valaita mennään tarkkailemaan meren pohjaa pitkin kävellen.

Suuri Jänissaari on tärkeä retkikohde. Ainutlaatuisiksi saaren tekevät sen tundrakasvillisuus, kivinen laiturit, joka on Venäjän vanhin satama, sekä jatulin-tarhat. Saaren 13 kivilabyrinttia ovat tietävästi maailman toiseksi suurin jatulin-tarhakokonaisuus.

Kasvitieteellisen puutarhan runsaslajisuus on ollut ainutlaatuinen näillä leveysasteilla. Puutarha on edelleen kiinnostava käyntikohde ja sijaitsee vain neljän kilometrin päässä Kremlistä.

Saimme todeta, että kaksi päivää saarella on vähän, aikaa tulisi varata mielellään neljä päivää. Tarjolla olevien retkien lisäksi saarella kannattaa liikkua myös omatoimisesti joko jalan tai pyöräillen.

Vinkkejä matkustajille Matkanteko

Helpoiten matkustaminen Solovetskiin sujuu ryhmämatkalla, jolloin matkaa tehdään bussilla osittain huonokuntoisia teitä pitkin poikki Vienan Karjalan. Tämän jutun tekijöiden matkalla Kuusamosta Vartiuksen, Kostamuksen, Rukajärven, Kemin ja Belomorskin kautta ja takaisin kilometrejä kertyi mittariin

Kesämatka-
kohde

Lokit saattavat merimatkaa Solovetskiin

« Jänissaarta peittävät
ikiaikaiset jatulintarhat,
joiden alkuperää ei
varmuudella tunneta

Venäjän vanhin satama on uhmannut vuosisatojen ajan tuiskut ja tuulet.

1 367. Junalla Kemiin aikaa kuluu Muur-
manskista tai Pietarista 17 tuntia. Arkan-
gelista saarelle pääsee lentäen.

Meno- ja paluumatkoille on hyvä vara-
ta omat eväät, sillä matkalla ei ole kovin
monia ruokailutilaisuuksia. Sunnuntai-
sin monet paikat ovat kiinni. Aikatauluja
suunniteltaessa on hyvä tietää, että tunti
ei ole suinkaan tunti, matkan tekoon ku-
luu hyvinkin kaksinkertainen aika kuin
mihin olemme tottuneet.

Saarelle pääsee laivalla Kemistä pa-
rissa tunnissa tai Belomorskista neljäs-
sä. Me matkasimme Kemin kautta, men-
nessä Vasiliy Kosyakov -laivalla, jonka
sisätiloissa oli ahdistavaa pikkuruisten
ikkunoiden vuoksi. Niin etu- kuin ta-
kakannella oli loistavasti tilaa tarkkail-
la tyyntä Vienanmerta ja kaukaisuudes-
sa hyppleviä maitovalaita. Palasimme
Metel-aluksella, jonka sisätilat ja ikkunat
olivat suuremmat. Jos matkalla on oma-
toimisesti suosituimpana matkustus-
kautena, on suositeltavaa hankkia lippu
etukäteen. Kansimatkustus laivoilla on
kylmää kyytiä ja matkalle on aina syy-
tä varata lämmintä päälle sekä varautua
sateeseen.

Majoittuminen ja ruokailut

Mennessä yövyimme Kemissä aivan
sataman tuntumassa Prichal-hotellissa,
joka oli ihan kelvollinen yhden yön yö-
pymiseen. Huoneet olivat siistejä, hanas-
ta tuli kuumaa vettä, mutta äänieristys
ei ollut parhaasta päästä. Kolmen ruoka-
lajin illallinen oli valmiiksi katettu saa-
puessamme ja sujui erinomaisen joustav-
asti, vaikka 32-henkinen ryhmämme ei
ollut ainoa ravintolassa. Aamiainen oli
oikea matkamiehen eväs riisipuuroineen
ja paistettuine riisikakkuineen.

Solovetskissa majoituimme pittores-
keissa huoneissa Solo-hotellissa, joka on
luokiteltavissa keskitasoiseksi saaren nel-
jästä-viidestä yöpymispaikasta. Tarjolla
oli kuumaa vettä ja hyvä palvelu ravin-
tolassa.

Viimeisen yön matkallamme vietimme
Belomorskissa, sisätiloiltaan uuden uutu-
kaisessa Gandvik-hotellissa. Illallistarjoi-
lu pelasi hienosti, samoin varhainen aa-
miainen.

Kasvis/kalaruokailijalle, joka ei ollut
etukäteen ilmoittanut matkanjärjestä-
jälle ruokatottumuksistaan, löytyi joka

paikassa vaivatta lihaton vaihtoehto.
Omatoimimatkaileijan on syytä vilk-
kaimpana aikana tehdä varaukset, vaika-
kapa suoraan hotelliin.

Kaupat ja maksaminen

Matkalle on hyvä varata ruplia sen
verran kuin arvelee tarvitsevansa. Jos
on valmismatkalla, rahaa ei juuri kulu.
Valuutan vaihtopaikkoja on jonkin ver-
ran (kuten heti rajalla Venäjän puolelle
tultaessa) mutta niiden aukioloajoissa
voi olla pulmia. Luottokortit eivät käy.

Solovetskin saarella on muutamia
kauppoja, joista saa ostaa elintarvikkei-
ta ja juotavaa. Luostarissa on oma kaup-
pansa, jossa on pääosin venäjänkielistä
kirjallisuutta, matkamuistoja, ikoneja ja
koruja. Myös jokunen ravintola ja kah-
vila löytyy pääsaarelta.

Kännykkä- ja internet-yhteydet toimi-
vat hyvin.

Rajamuodollisuudet

Rajan ylitys niin Suomen kuin Venä-
jän puolella sujui todella joustavasti.
Matkalaisen on tärkeää huolehtia, että
maahantulokortti, jonka ensimmäinen
osa otetaan rajatarkastuksessa, säilyy
mukana paluuseen saakka ja että yö-
pymispaikoissa siihen merkitään leima
(ellei hotelli tee toisenlaista tulkintaa,
kuten Gandvik-hotelli Belomorskissa
kohdallamme).

**Tietopakettien kokosivat Jaana Fe-
dotoff, Ulla Kaukoniemi ja Eeva-
Kaisa Linna Kuusamo-opiston
elokuussa 2012 järjestämän So-
lovetekin matkan kokemuksien
pohjalta. Kuvat otti Tapani Kau-
koniemi.**

Lähteitä:

*Etukäteistutustumisen Solovetskin
luostariin ja sen historiaan on lä-
bes välttämätöntä. Suomeksi Solo-
vetskista on kirjoitettu aika vähän
mutta internetistä löytyy kohtalai-
sesti tietoa englanniksi.*

[http://www.solovki.ca/english/
intro.php](http://www.solovki.ca/english/intro.php)

<http://www.solovky.com/en/>
Markus Lehtipuu, Karjala

Darja toivoo, että saisi laulaa

Monille Heimopäivien osallistujille 25-vuotias Darja Kuznetsova on uusi tuttavuus. Hän on toinen puoli lauluyhtyeestä Anna tulla. Toinen puolikas on Julia Maksimova. Darja on karjalainen ja Julia vepsäläinen.

Darja lämmitti tunnelman heti Tee- ja tarinaillan alusta alkaen laulamalla laulut Kaksi iltua, Tyttöine ja Elämä on ihanaa. Heimopäivien pääjuhlassa saatiin nauttia lisää hänen viehättävää esiintymistään.

Anna tulla -yhtye perustettiin vuonna 2007 Nuori Karjala-järjestön aloitteesta ja tavoitteena oli tukea omaperäisiä kieliä Karjalan tasavallassa. Yhtye on tehnyt kaksi levyä Onnen tähti (2008) ja Lembi (2010). Nyt on tekeillä jo kolmas levy, jonka pitäisi ilmestyä kesällä.

Kaikki kuulostaa oikein hyvältä ja hienolta, mutta ihan helppoa yhtyeen yhteistyö ei juuri tällä hetkellä ole. Julia asuu Petroskoissa ja Darja Helsingissä. Darja on asunut Suomessa jo vuodesta 2009. Yhtyeeseen kuuluu vielä kolmaskin tekijä. Hän on Daniil Trofimov ja asuu Kalevalassa eli Uhtualla.

Darja Kuznetsova ja Daniil Trofimov säveltävät yhtyeen musiikin. Laulujen tekstit ovat tunnettujen karjalaisten runoilijoiden sekä Petroskoin valtionyliopiston opiskelijoiden kirjoittamia.

- Keskustelemme Skypen välityksellä, Darja kertoo.

Darjan suurin toive on, että hän saisi tehdä musiikkia. Takaisin Petroskoihin muutto ei juuri nyt tule kysymykseen. Hän on naimisissa niin ikään Venäjältä Suomeen tulleen Aleksanderin kanssa, mutta he aikovat toistaiseksi pysyä Helsingissä. Darja opiskelee merkonomiksi, vaikka musiikin ja teatterin tekeminen ovat hänen sydäntään lähinnä. Työn saaminen vain ei ole ihan yksinkertainen juttu Suomessa.

- Kotonamme ei ole pianoa, mutta soitan sitä aina, kun voin. Soitan myös kitaraa, kannelta ja muutakin, Darja kertoo.

Darja ja Julia ovat molemmat valmistuneet Petroskoin Valtionyliopiston Itämerensuomalaisten kielten ja kulttuurin tiedekunnasta. Darja valmistui vuonna 2009, Julia vuotta myöhemmin. Darjan pääaine oli varsinaiskarjala.

Darjan isä on venäläinen ja äiti oli karjalainen, mutta kotona ei puhuttu karjalaa. Äiti halusi kuitenkin tyttärensä oppivan karjalan ja laittoi tytön suomalais-ugrilaiseen kouluun. Darja liittää kielen karjalaiseen isoisäänsä, jota kutsuu ukoksi.

Darja Kuznetsova sai esiintyä Heimopäivillä yksinään, ilman Anna tulla -yhtyeen toista osapuolta, Julia Maksimovaa.

TIETO

Jyrki Mäkelä

Päätöksiä Heimopäivillä

Vuokkiniemi-seuran uusi puheenjohtaja on Jyrki Mäkelä, s. 1955.

Isän puolelta vuokkiniemeläistä sukua Sepäntermältä.

Loginovit samaa sukua. Perhe tuli Suomeen vuonna 1922.

Asmo Kallio jatkaa Vuokkiniemi-seuran hallituksessa, muita hallituksen jäseniä asiantuntijajäsen Annikki Lipponen, Sirpa Juvonen, Kari Kontu, Pauli Laukkanen, Raisa Loginov, Tuula Takamäki.

Myös Uhtua-seura, Pohjois-Vienaseura ja Mattisten sukuseura kokoonoutuivat Heimopäivillä.

Karjalan Sivistysseuran hallitus säilyi ennallaan, erovuorossa olleet Markku Pottonen, Senni Timonen ja Pekka Vaara jatkavat.

Eeva-Kaisa Linna jatkaa Sivistysseuran puheenjohtajana.

Ensi vuonna vuosikokous ja Heimopäivät pidetään Turussa 5.4.2014.

Heimojuhlassa juhlapuheen piti Petroskoin yliopiston dosentti Ilya Solomeshch, joka kertoi Karjalan asemasta idän ja lännen välissä.

Heimopäivillä julkaistiin kaksi uutta kirjaa, professori Pekka Zaikovin Vienankarjalan kielioppi ja Jukka Akimovin historiategos Karjalaisten kansallisen omantunnon kaicii.

Elämä on ihanaa, sanoi Rahikainen

Innokkaana kyykkämiehenä tunnettu Paavo Rahikainen oli yllätynyt ja liikuttunut, kun hänet kutsuttiin vuosikokouksen päättyttyä Karjalan Sivistysseuran kunniajäseneksi. Seuraavalla viikolla eli 17. huhtikuuta juhlat jatkuivat, sillä hän täytti 85 vuotta.

Näin puheenjohtaja Eeva-Kaisa Linna sanoi Paavo palkitessaan:

”Kaikessa toiminnassaan Paavo on tehokas, ystävällinen ja avulias. Kun seuran hallitus 50 vuotta sitten 7.4.1963 päätti oman huoneiston hankkimisesta Katajanokalta ja seuran Carelica-kirjasto seuraavana vuonna muutti näihin tiloihin, oli Paavo hoitamassa muuttoa.”

”Hän on yleensä ensimmäisenä ilmoittautumassa vapaaehtoisena talkoisiin, koskivat ne sitten seuran toimistolla tehtäviä remontteja, heimopäivien järjestäjiä, itsenäisyyspäivän kunniavartiota sankarihaudoilla tai kyykkätapahtumien järjestämistä.”

– Elämä on ihanaa, kun ei ole tarvinnut yhtäkään yötä viettää sairaalassa. Kyykkä tarjoaa liikuntaa, vaihtelevuutta ja toimintaa niin että ajatus lentää, hän sanoi Karjalan Heimon haastattelussa.

Paavo Rahikainen uskoo, että juuri kyykkäharrastus on pitänyt hänet koko pitkän elämän ajan niin virkeänä ja terveenä. Kyykkään liittyy myös paljon muistoja. Hän muistaa esimerkiksi riemukkaita matkoja Ruotsiin Boris Karpelan kanssa. Ensimmäinen matka tehtiin vuonna 1964. Siellä tavattiin karjalaisia, joista monet olivat muuttaneet Ruotsiin, koska pelkäsivät joutuvansa

Paavo Rahikainen on paitsi kyykkämies henkeen ja vereen, nyt myös Karjalan Sivistysseuran kunniajäsen.

palautetuksi Suomesta Venäjälle.

Paavon juuret ovat Jyskyjärvellä, mistä hänen molemmat vanhempansa ovat kotoisin. He tapasivat aikoinaan Sortavalassa, missä Paavon isä oli huonekaluliikkeessä puuseppänä. Myöhemmin töitä löytyi metsäyhtiöstä Kotkasta ja siellä Paavo syntyi. Koulut Paavo kävi Salossa, perheen seuraavan asuinpaikan, Suomensjärven lähellä.

Aikuistuttuaan eli vuonna 1951 Paavo lähti töihin Ruotsiin. Hän oli Jokkmoissa töissä sahalla ja myöhemmin Kiirunassa. Jo vuonna 1952 hän kuitenkin palasi takaisin Suomeen ja työpaikka löytyi Helsingin puhelinyhdistyksestä. Uraa kesti peräti 38 vuotta. Vuodesta 1958 hän on ollut mukana Karjalan Sivistysseuran kyykkäkerhossa, peräti 35 vuotta puheenjohtajana.

Vuonna 1955 Paavo Rahikainen meni naimisiin ja lapset, tytär ja poika syntyivät vähän myöhemmin. Nyt on tietysti jo lapsenlapsiakin ja tyttären tyttärellä pieni poika. Hänen ristiäisensä pidetään 5. toukokuuta. Sinne Paavon on mentävä, mutta pieni päällekkäisyys samalle päivälle on sattunut.

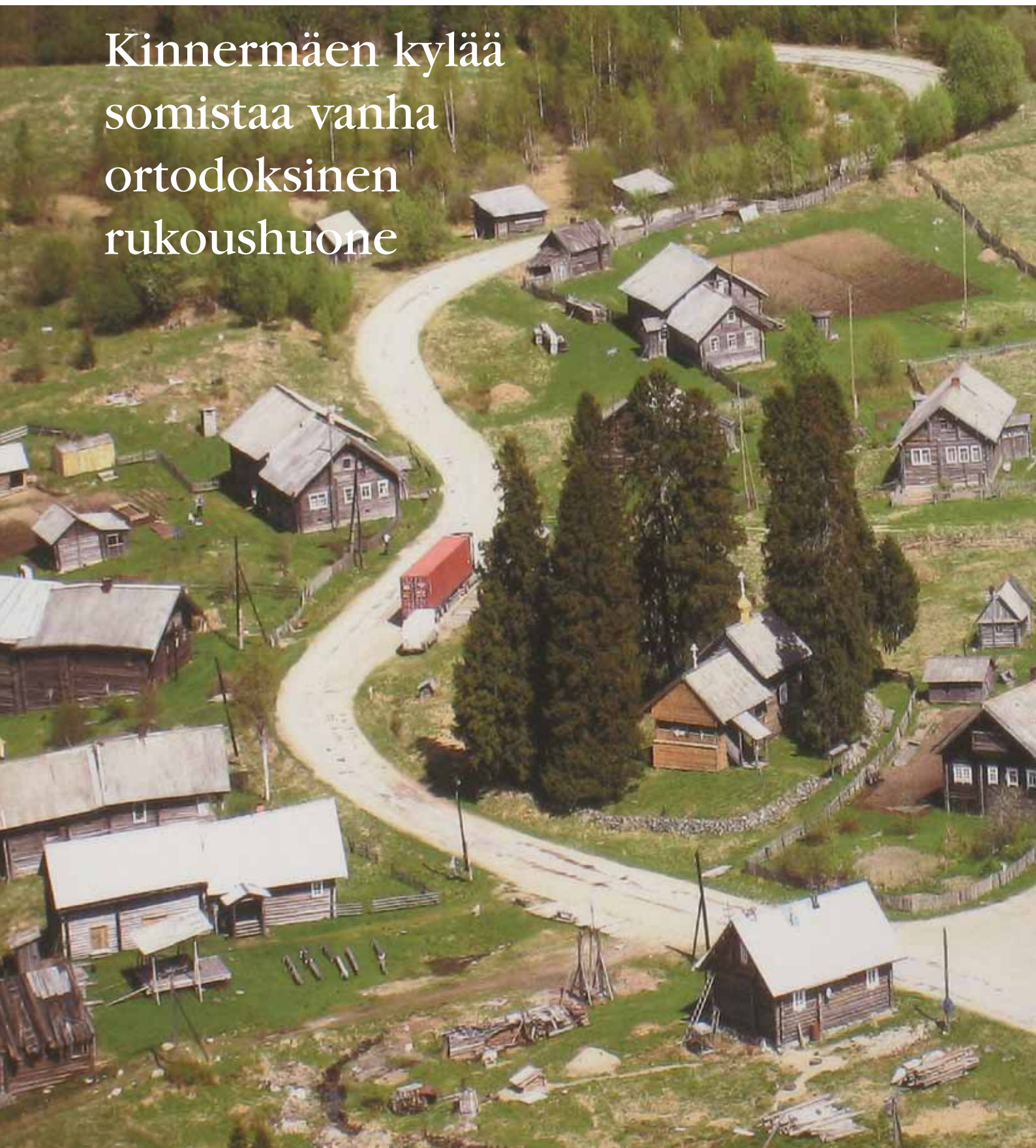
– Seurasaaressa on tarkoitus pitää silloin kyykkäkauden avajaiset kello 11. En pääse mukaan, ellei päivää sitten vaihdeta, Paavo mietti Heimopäivillä.

AILA-LIISA LAURILA

Tsasounan paikk

Kinnermäen kylää
somistaa vanha
ortodoksinen
rukoushuone

a on kuusikossa

••• Aunuksen Karjalassa Kinnermäen kylän sydämessä on vanha kuusikko. Kuusikon sydämessä on kalmisto. Kalmiston sydämessä on tsasouna.

Tsasounan sydämessä on ikoni. Ikonin sydämessä on Smolenskin Jumalanäiti. Äidin sylissä ja sydämessä on Jeesuslapsi - kaikkeuden sydän. Ikonin alla on karjalan sana:

Jumal, sinä mejän taivahallinen Ižä, olgah pühäkse sinun nimi, tulgah sinun valdukundu, tävvükkäh sinun tahto muan piäl, kui se todevuu taivahas. Anna meile tänäpäi jogapäiväine leibü. Prosti meile mejän vellat, kui müö prostimo niile, kudamat ollah meile vellas. Älä anna mejän puuttuo bedah, vai päästä meidü pahuos. Sinuhäi on igäine valdukundu, voimu ja kunnivo. Amin.

Tuollaisen alun olin kirjoittanut artikeliini matkastani Kinnermäelle, kun löysin Sakari Pälsin kirjasta Voittajien jäljessä (1942) kertomuksen karjalaiskyläs-

tä. Kirjassa olleen tsasounan kuvan perusteella tunnistin kylän Kinnermäeksi.

Näin Sakari Pälsi kertoo:

”Pienen karjalaiskylän vanha vähäinen tsasouna kätkeytyy tuuhean kuusikon keskeen, vartijoina ympärillään puhdas-tyyliset talot ja aitat, hienonurmiset kujat ja asutuksen vakiintunut rauha. Kylä on syrjässä valtatiestä, sen ovat sivuuttaneet kiihkeimmät politiikan purkaukset, ja siksi tsasounakin on säästynyt täälläpäin tavalliselta hävitykseltä.

Kaikkiaan kuusia lienee vajaat kymmenkunta, mutta niitten uhkea rehevyys peittää hyvin keltamaalisen puurakennuksen. Pitää tehdä joltinen kierros saadakseen näkyviinsä pienenosen katokupolin, tornin sortuneen yläosan ja aurinkoisen kuistin porraskatoksineen, ►►►

Pyhät kuvat ovat paikoillaan

reunapylväineen ja torninrappusineen.

Tsasouna ei suurten kirkonkylien ki-
vitemppelien tavoin kiinnitä huomiota
näkyvällä asemallaan eikä loisteliaalla
komeudellaan. Se kätkee salaisen ja eh-
kä väkevemmän tehonsa ikivanhaan kal-
mistokuusikkoon, joka kasvaessaan on
peittänyt myös häviävää pakanuutta tai-
koineen, loitsuineen. – Sisällä on kaik-
ki kunnossa, näköjään siltäeseltään, kun
kirkonmiehet ovat siellä viimeksi liikku-
neet. Pyhät kuvat ovat paikoillaan, suit-
sutusastiat riippuvat ketjuissaan, valko-
metallisissa kynttilälajoissa on puoleksi
palaneita tuohuksia, kaksi kirjaa on lu-
kupulpetilla.”

Ajan hengessä Pälsi maalailee tulevai-
suutta, kuinka kirkossa taas pappi pitää
palveluksia, ei kirkkoslaaviksi vaan suo-
meksi. Vaan toisin kävi suomalaisten uni-
kuvilla.

Ihmiselon merkkejä Kinnermäessä on
jo 1500-luvulta ja 1700-luvun alussa tie-
detään kylässä olleen neljä taloa ja asuk-
kaita kaksikymmentä. Kaskiviljely antoi
leivän, kalastus särpimen. Jo 1700-luvul-

la rakennettiin kylän tsasouna Smolens-
kin Jumalanäidin ikonin kunniaksi.

Kommunistit särkivät kellot, mutta so-
ta säästi rakennuksen. Nykyisin pappi
tulee palveluksen pitoon vain 10. elo-
kuuta, tsasounan nimikkopäivänä.

Enimmillään kylässä oli taloja 22 ja vä-
keä 127 henkeä. Siirryttiin peltoviljelyyn
ja karjankasvatukseen. Lisäksi miehet te-
kivät myyntiin rekiä ja puuastioita, nai-
set kutoivat villalangasta peitteitä.

Kolhoosi muutti elämänmuotoa, sota
toi suomalaiset kouluineen. Kohti nyky-
aikaa tultaessa Kinnermäestä tuli vailla
tulevaisuutta oleva kylä, väki lähti muu-
alle työhön. Taloja on nyt 17, yksi perhe
sinnittelee kylässä läpi vuoden. Lapset
haetaan autolla kouluun naapurikylään
Vieljärvelle.

Lähellä tsasounaa on muutama vuosi
sitten vanhan mallin mukaan rakennettu
hirsitalo, jossa voi yöpyä. Viereiseen ta-
loon puuhataan museota, esineitä näyt-
tää olevan jo koossa hyvänlaisesti. Kyläs-
sä toimii feresiompelimo. Tapahtumia
on monia, oululaiset Kinnermäen ystä-

vät auttavat eri tavoin.

Kylätiellä oli leppoisaa kävellä ja kat-
sella ihmisiä piholla heiniä haravoimas-
sa. Tuttavien kautta pääsin T’uminin
pariskunnan luokse teelle. Muutaman
portaan ylös kiivettyämme saavuimme
sintsoin kautta perettiin.

Uunin edessä oli nukitettu räsymat-
to, jota aiemmin oli käytetty peitteenä.
Seinällä oli suuri ilmavalokuva kylästä.
Koti oli entisellään Jekaterina T’uminin
äidin Pelagea Davidovan jäljiltä. Pari vu-
nukkaa kertoi vähän ymmärtävänsä kar-
jalaa, jota isovanhemmat pagisevat. Läh-
tiessä vielä tarkastelimme sarailia monia
vanhoja esineitä ja pihassa kesän kukka-
loistoa.

*Kodihpäi astujes mečikös läbi
duumaič’in: suuri on Jumalan vägi.
Ken nygöi mustelou hieruzii nämii?
Kai, midä sai, tiä on otettu ammui.
Jäi vaiku mua, vaiku sinine taivas.
Tiä, kai i enne, vie eletäh rabvas.
Uskonke Jumalah, randazel omal.
Piendygi omua ei unobda Jumal.
(Zinaida Dubinina:
Hierus pyhä piän)*

MARJUKKA PATRAKKA
Kuvat Marjukka Patrakka

Kinnermäen tsasouna
kuvattuna 10.7.2012

Vuonna 1923 Kuopiossa otetussa valokuvassa Juho Nykänen vaimonsa Olgan ja esikoisensa Eugenian (Jouki) kanssa.

Jouki Nykänen Torniossa

Huovisten suvun vanhin jäsen, kättilö Jouki Nykänen siirtyi tuonilmaisiiin lyhyen sairauden jälkeen helmikuussa Torniossa.

Jouki Nykänen syntyi vuonna 1922 Varpaisjärvellä ns. Nansenin passilla Vienen Karjalasta paenneiden vanhempiensa Juho ja Olga os. Huovisen esikoisena. Jouki Nykänen haaveili kansakoulunopettajan urasta ja kävi sitä varten Lahden kansankorkeakoulun, mutta elämäntie oli hänelle mitattu toisenlaiseksi.

Vuonna 1938 Nykäset muuttivat Inariin, jonne Juho Nykänen perusti sekatavarakaupan. Seuraavana vuonna syttyi Talvisota, johon Jouki Nykänen osallistui lottana. Jatkosodassa hän palveli Karjalan kannaksella kenttäsairaalassa ja samaan aikaan aloitti opintonsa Helsingin kättilöopistossa. Kättilöksi hän valmistui Hämeenlinnasta Helsingin suur-

pommitusten tuhattua Neitsytpolulla sijainneen Helsingin kättilöopiston. Sairaanhoidajan tutkinnon Jouki Nykänen suoritti Oulussa.

Elämäntyönsä Jouki Nykänen teki kahdessa paikassa, ensin Inarin kunnankättilönä Sevettijärvellä kolttasaamelaisten parissa ja sen jälkeen Karungin kättilöterveysisarena. Työ Sevettijärvellä oli

haasteellista. Kylään oli kyllä valmistunut uusi terveystalo, jossa oli kaksi potilashuonetta, mutta kylään ei ollut maantietä, ei puhelin-yhteyttä eikä sähköä. Lähin sairaala oli Norjan Kirkkoniemessä, mutta Kirkkoniemeen vievälle tielle päästääkseen oli ensin kuljettava kymmenien kilometrien erämaataival. Kättilön ammattitaidosta kertoo se, ettei noissa vaikeissa olosuhteissa yksikään äiti tai lapsi kuollut synnytykseen. Sevettijärven vuosien jälkeen Jouki Nykänen toimi vielä neljännesvuosisadan Karungin kunnan kättilö-terveysisarena.

Jouki Nykänen hoiti työnsä tavattoman tunnollisesti sellaisena aikana, jolloin virka-ajoista ei ollut tietoaakaan. Silloin oli lähdettävä, kun ihmisillä oli hätä. Koko virkauransa aikana Jouki Nykänen ei pitänyt ensimmäistäkään sairauspäivää, vaikka hän joutui yhteen vakavaan lento-onnettomuuteen, kahteen auto-onnettomuuteen ja koki yhden vaarallisen pakkolaskun.

Koko uransa ajan Jouki Nykänen piti itseään ennen kaikkea kättilönä. Vielä vanhoilla päivillään hän muisti opettajaltaan Arvo Ylpöltä saamansa ohjeen kättilöille: ”Muistakaa, että synnyttävää äitiä tulee aina kohdella kunnioitavasti ja jokainen lapsi on syntyessään viaton.” Tälle ohjeelle Jouki Nykänenkin oli työsäännön uskollinen uransa loppuun asti.

JOUKO KANGASNIEMI

Karjalan kielen ja kulttuurin tilanne kurjistuu Karjalan tasavallassa

Sukukansojen ystävät järjesti eduskunnan kansalaisinfossa keskiviikkona 27. helmikuuta tilaisuuden karjalan kielen ja karjalaisen kulttuurin tilanteesta Karjalan tasavallassa Venäjällä. Puhujiksi olivat saapuneet Nuoren Karjalan toiminnanjohtaja Aleksei Tsykarev, karjalankielistä kielipesähanketta koordinoiva Natalja Antonova sekä suomalais-ugrilaisen kielentutkimuksen professori Janne Saarikivi, jotka lähestyivät kaikki tilaisuuden aihetta omasta näkökulmastaan.

Tsykarev puhui karjalaisten yhteiskunnallisesta edustuksesta Venäjällä ja kansainvälisesti, Natalja Antonova kertoi karjalan kielen elvyttämisestä ja Janne Saarikivi valotti karjalan kielen tilannetta laajemmasta, suomalais-ugrilaisten ja maailman vähemmistökielten näkökulmasta.

Tilaisuutta seuraamaan oli saapunut myös kansanedustajia. Esille otettiin ajatus vuonna 1993 perustetun eduskunnan suomalais-ugrilaisen ystävyysryhmän toiminnan aloittamisesta uudelleen.

Aleksei Tsykarevin mukaan karjalaiset taistelevat olemassaolostaan. Venäjän vuoden 2010 väestönlaskun mukaan karjalaisia Karjalan tasavallassa on 65 000, joista puolet puhuu äidinkielenään karjalaa. Karjalaisten lukumäärä oli pudonnut kahdeksassa vuodessa 20 prosenttia.

Karjalaisten asiaa Karjalan tasavallassa ajaa 30 kansalaisjärjestöä. Tänä vuonna on karjalaisten kannalta tärkeä vuosi, sillä tasavallan päämies Aleksandr Hudilainen on nimittänyt vuoden 2013 karjalan kielen ja kulttuurin vuodeksi.

Kesäkuun alussa järjestetään myös karjalaisten VII Keräähö Präsäsässä. Keräähö kerää tänä vuonna ensimmäistä kertaa karjalaisia myös Suomesta sekä muualta Venäjältä, erityisesti Tverin alueelta. Keräähössä on tarkoitus päättää tulevista hankkeista neljäksi vuodeksi eteenpäin.

Tsykarevin edustaman Nuoren Karjalan tavoitteena on karjalaisuuden popularisoinnin avulla säilyttää karjalan kieli ja karjalainen kulttuuri. Nuoren Karjalan

mukaan karjalan kielen säilyttäminen on tärkeää koko tasavallan kannalta, koska sen olemassaolo voi olla kiinni sen erityislemaisuudesta. Venäjällä on ollut suunnitelmia liittää alueita yhteen ja luoda uusia suuralueita.

Karjalaisjärjestöjen tavoitteisiin kuuluu saada karjala hallinnon virallisten dokumenttien kieleksi. Karjalassa tulisi Tsykarevin mukaan myös järjestää kansanäänestys karjalan muuttamiseksi tasavallan viralliseksi kieleksi. Valitettavasti suurin osa alueen puolueista on nähnyt tämän uhkana.

Tsykarevin mukaan kielen ja kulttuurin säilyttämiseksi tarvitaan aikaisempaa laajempaa suhtautumistapaa ja uusia näkökulmia. Kielen ja kulttuurin ohella myös sosiaalisille ja taloudellisille hankkeille on tilausta ja vasta silloin voidaan kaikki potentiaali saada käyttöön tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tsykarev kertoi Sukukansojen ystävien tilaisuuden kanssa samalla viikolla pidetystä Karjalan tasavallan karjalaisten, vepsäläisten ja suomalaisten neuvoston kokouksesta. Siellä käsiteltävänä oli Periodika-kustantamon kohtalo. Vähemmis-

Natalja Antonova uskoo kaupunkien syntyneiden alakulttuurien vievän kehitystä

tökielisiä julkaisuja kustantava Periodika halutaan joidenkin esitysten mukaan liittää samaan konserniin tasavallan muiden tiedotusvälineiden kanssa, jolloin se ei olisi enää yhtä itsenäinen kuin aikaisemmin. Lisäksi kokouksessa oli määrä antaa Aleksandr Hudilaiselle esitys vähemmistökielisten internetresurssien lisäämisestä.

Nuori Karjala tekee laajasti kansainvälistä yhteistyötä. Järjestö kuuluu Suomalais-ugrilaisten kansojen nuorten liittoon MAFUN:iin, minkä lisäksi se osallistuu Suomalais-ugrilaisten kansojen maailmankongressiin ja edustaa karjalaisia kansainvälisessä alkuperäiskansojen liikkeessä.

Tsykarev sanoi näkevänsä karjalan kielen ja kulttuurin säilyttämisen kannalta paljon potentiaalia Suomen ja Karjalan yhteistyössä. Hän haluaa panostaa Nuoren Karjalan ja Sukukansojen ystävien yhteiseen ideaan yritysten yhteiskunta-

vastuuhankkeesta, jossa voitaisiin yhdistää Karjalan tasavallan johdon halu houkutella suomalaisia investoijia alueelleen, suomalaisen liike-elämän tavoite uusista liiketoimintamahdollisuuksista ja Karjalan alkuperäiskansojen toive lisäresursseista kieltensä ja kulttuuriensa säilymisen turvaamiseksi. Nuori Karjala ja Sukukansojen ystävät haluavat perustaa Karjalaan säätion, joka kanavoisi yksityisten toimijoiden lahjoituksia kieli- ja kulttuurihankkeisiin.

Aleksei Tsykarev toivoi, että suomalais-ugrilainen yhteistyö saisi lisäpotkua parlamenttien välisestä yhteistyöstä. Virossa on jo aktiivinen suomalais-ugrilainen yhteistyöryhmä ja Tsykarev toivoi sellaisen perustamista myös Suomen eduskuntaan. Karjalan parlamentissa saattaisi Tsykarevin mukaan olla myös halua kyseisenlaiseen yhteistyöhön.

Äidinkielenään aunuksenkarjalaa elivä Natalja Antonova kertoi karjalan kielen elvyttämisestä. Antonovan mukaan kielen tilanne on huono ja se häviää nopeasti sekä Vienassa että Aunuksessa. UNESCO:nkin mukaan karjala

on jo uhanalainen kieli.

Tänä päivänä vanhat ihmiset puhuvat ja ymmärtävät luontevimmin karjalaa. Karjalaa puhuvia nuoria on nykyään enää alle 2 000. Antonova on kuitenkin optimistinen sen suhteen, että karjala voi säilyä muuallakin kuin kylissä, sillä karjalankieliset alakulttuurit ovat yleistyneet. Karjalankielinen rock, pop, teatteri, kirjallisuus ja sosiaalisen median ryhmät ovat todistaneet, että karjala sopii myös kaupunkiin.

Professori Janne Saarikivi halusi korostaa, että karjalan kielen vaikea tilanne ei ole maailmassa ainutlaatuinen, vaan maailma on täynnä uhanalaisia kieliä. Monet maailman vähemmistökielet tekee haavoittuvaiseksi koulutusjärjestelmä, joka nostaa tiettyjä kirjakieliä ylitse muiden. Entistä enemmän kielet nähdään pelkkänä työvälineenä, mikä heikentää koulutusjärjestelmän ulkopuolelle jäävien kielten statusta.

Saarikivi pitää tärkeänä, että vähemmistökieliä tuetaan. Kielet ovat maailman kulttuuriperintöä ja ajattelun ja luomisen välineitä. Kieli on tärkeimpiä tekijöitä, jotka vaikuttavat identiteet-

Yleisö kuunteli puheita tarkkaan Suomen eduskunnan uuden osan kansalaisinfossa.

tiin ja persoonallisuuteen. Tavoitteensa auttaa käsitys siitä, että ihmiset voivat omaksua monikielisen identiteetin. Vähemmistökielten tilanteeseen onkin mahdollista vaikuttaa aktiivisin toimin koulutuksen ja hallinnon avulla.

Saarikiven mukaan pudotus karjalan puhujien määrässä on ollut hurja. Neuvostoliiton aikana karjalaa puhui vielä 300 000 ihmistä, mutta nyt uhkaavat loputkin mennä, koska kieli ei siirry sukupolvelta toiselle. Karjalan kielen asialla on kiire, jos halutaan toimia. Saarikiven mukaan kaikki muutokseen tarvittava tietotaito on kuitenkin olemassa, jos sitä halutaan käyttää. Tilanteeseen reagoimiseksi tarvitaan vain resursseja, tilanteen tiedostamista ja poliittista tahtoa.

SAKARI LINDEN

Puheenjohtaja, Sukukansojen ystävät ry

Echo-hanke elvyttää Karjalan kantakulttuureja ja matkailuedellytyksiä

Vuoden alussa käynnistynyt Echo (New cultural models in the peripheral areas - Network of Ethnocultural and Heritage Organizations) -hanke on lähes miljoonan euron yhteistyöhanke, johon on saatu rahoitusta EU:n ENPI CBC KARELIA -ohjelman kautta. Hankkeen pääpartnerina toimii suomalainen Juminkeko-säätiö, Karjalan puoleisina partnereina ovat Karjalan kulttuuriministeriö ja sen alaisuudessa toimiva Kansallisten kulttuurien ja kansantaiteen keskus. Hankkeen toteutusaika on lähes kaksi vuotta, vuoden 2014 loppuun.

Tavoitteena on parantaa Venäjän Karjalassa toimivien etnokulttuurikeskusten toimintaedellytyksiä koulutuksen ja aineellisten investointien kautta. Eri piirihallintojen alueella toimivat kunnalliset ja yksityiset kulttuuriperinnettä vaalivat laitokset pyritään myös verkottamaan

keskenään sekä kansainvälisiin alan toimijoihin.

Asiantuntijatahoina toimivat mm. Venäjän tiedeakatemia Karjalan tiedekeskuksen Kielen, kirjallisuuden ja historian instituutti, Petroskoin valtiollinen musiikkiakatemia sekä Juminkeko-säätiön Runolaulu-akatemia ja sen yhteistyökumppanit.

Hankkeen perimmäisenä tarkoituksena on Karjalan kantakansojen kielten ja kulttuurien elvyttäminen ja säilyttäminen tuleville sukupolville.

Karjalan tasavallan alkuperäiskulttuurien kirjo on Euroopan mittakaavassa ainutlaatuinen. Verrattain pienellä alueella asuu seitsemän eri etnistä ryhmää, joista viisi - vienankarjalaiset, Seesjärven karjalaiset, lyydit, livvinkarjalaiset ja vepsäläiset - kuuluvat Itämeren suomalaisiin ja kaksi, Vienan meren rannikolla asu-

Echo-hankkeeseen kuuluvan, Veskekylän koulussa pidetyn Kieli kulttuurin ytimenä -seminaarin avasi laulutervehdyksellään Veskekylän Ivuški-folkloreryhmä. Kansanpukusten laulajien takana on Karjalan kansanmusiikkipersoona Arto Rinne, joka toimi folkloreryhmän kouluttajana seminaarin yhteydessä järjestetyssä koulutuksessa. Kuva Markku Nieminen.

vat pomorit ja Äänisniemen venäläiset, edustavat venäläisiä etnisiä alaryhmiä omintakeisine kulttuureineen ja murteineen. 1900-luvun mullistuksista huolimatta kaikki nämä kulttuurit ovat selvinneet tälle vuosikymmenelle.

Kansallisten kulttuurien aliarvostus, tietoiset kansakunnan yhtenäistämiseen tähänneet poliittiset toimet sekä Karjalan maaseudun surkea tila ovat kuitenkin heikentäneet merkittävästi niiden elinvoimaisuutta.

Karjalassa on silti tahtoa tukea näitä aluperäiskulttuureja. Siellä ymmärretään myös niiden merkitys matkailun kannalta. Monet kylien ja kaupunkien kulttuuritalot ovat viime vuosina saaneet etnokulttuurikeskuksen statuksen.

Niiden ohella tasavaltaan on syntynyt järjestöjen ylläpitämiä sekä yksityisiä etnokulttuurikeskuksia. Etnokeskusten tehtävänä on toimia paitsi paikallisen kulttuurin vaalimispaikkana myös sen näyteikkunana muualta tuleville matkailijoille. Kulttuurialalle myönnettävien valtionrahojen niukkuus, Neuvostoliiton ajoilta periytyneet hallinnolliset käytännöt sekä ajankohtaisen asiantuntemuksen puute ovat kuitenkin estäneet etnokulttuurikeskusten täysipainoisen toimimisen niihin kohdistuvien odotusten täyttämiseksi.

Echo-hanke on luotu juuri tähän tarpeeseen. Noin kymmeneen etnokulttuurikeskukseen hankitaan ajanmukaiset av-laitteet ja internetyhteysvarusteet. Lisäksi tehdään välttämättömimmät korjaustyöt. Keskusten folkloreryhmät saavat koulutusta karjalaisilta ja kansainvälisiltä kansanmusiikin ammattilaisilta ja henkilökunta perehtyy seminaarisarjan kautta nykyaikaisiin etnokeskustoiminnan vaatimuksiin ja käytäntöihin.

Kaikille Karjalan etnokulttuurikeskuksille luodaan yhteiset verkkosivut, joille tulee majoitus-, ruokailu- ja ohjelmapalveluiden online-varausmahdollisuus. Hankkeen osana pyritään myös vaikuttamaan kansalliskielisten päiväkotiryhmien, kielipesien, perustamiseen. Ensimmäinen tällainen ryhmä on tarkoitus perustaa hankkeen tukemana Veskelyksen livvinkarjalaiseen kylään.

Tavoitteena on, että hankkeen päätyttyä Karjalassa on toimiva, aitoa elävää kantakansojen kulttuuria esittävä etnokulttuurikeskusverkosto, joka edistää toiminnallaan Karjalan kantakansojen kielten ja kulttuurien arvostusta ja elinvoimaisuutta sekä tekee niitä matkailupalveluiden kautta tunnetuksi laajalle kansainväliselle yleisölle.

Karjalan kulttuuriministeriö on lupautunut turvaamaan hankkeen tuloksien jatkuvuuden ainakin vuoteen 2020 asti.

MIRJA KEMPPINEN

Eigu-ooppera kertoo jalattomana syntyvän kilpikonnatyön tarinan. Tyttö jää isättömäksi ja äidittömäksi ja seikkailee metsän eläinten parissa.

Tenavaooppera laulaa karjalan kielellä

Pohjois-Karjalassa on valmistumassa karjalaksi esitettävä koko perheen tenavaooppera Eigu. Se kertoo jalattomana syntyvän kilpikonnatyön tarinan. Tyttö jää isättömäksi ja äidittömäksi ja seikkailee metsän eläinten parissa. Eläimet opettavat lapselle tärkeitä asioita ja taikovat hänelle yksi kerrallaan peräti kahdeksan jalkaa.

Oopperan ennakkonäytös nähdään Liperin kunnan Viinijärvellä 11. kesäkuuta. Sen jälkeen se viedään Veskelykseen, Petroskoihin, Nurmekseen ja Helsinkiin. Esityksen tuottaa liperiläinen yleishyödyllinen yhdistys Eettisesti Innovatiiviset Kulttuurin Uudistajat EIKU.

Oopperan suomenkielisen käsikirjoituksen ja sävellyksen on laatinut Liperin Viinijärvellä asuva, suistamolaisista Härkösten runonlaulajasukua oleva Paavo Joensalo. Hänen säveltämiään erilaisia musiikkidraamoja on tuotettu ja esitetty kymmenkunta viimeisen viidentoista vuoden aikana pääosin Suomessa.

Karjalankielisen Eigu-käännöksen on tehnyt valtimolainen karjalan kielen taitaja Paavo Harakka. Oopperan suomenkielisen version orkesterisovitukset teki vuonna 2007 pianisti Auvo Sarmanto. Karjalan kielen sovittamisesta musiik-

kiin on huolehtinut säveltäjä Joensalo, joka toimii myös esitysten kapellimestari-juontajana.

Oopperan solisti, baritoni Antti Pakkanen ja karjalan kielivalmennuksesta vastaava sopraano Sanna Heikkinen ovat Sibelius-Akatemian kasvatteja. Muut aikuiset solistit ja soittajat ovat Joensuun ja Kuopion konservatorion tai Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun musiikkiosaston opiskelijoita tai näistä oppilaitoksista valmistuneita muusikkoja. Neljä lapsisolista löytyivät Joensuusta musiikki- ja draamaharrastusten piireistä.

Koko mittava esiintymiskierrätie rahoitetaan eri julkisyhteisöjen, yhdistysten, säätiöiden ja tapahtumien järjestäjien tuilla, esityksen käsiohjelman tuki-ilmoituksilla sekä käsiohjelmamyynnillä.

Karjalankielisen oopperan miniesitys nähdään Veskelyksen pienen karjalaiskylän kulttuuritalossa Suojärvellä 13. kesäkuuta. Kantaesitys on 14. kesäkuuta Petroskoin lauluhullilla Kansallisen teatterin suurella näyttämöllä. Esityksiä on näiden lisäksi Karjalaisilla juhlapäivillä Nurmeksessa Hannikaisen salissa 26. heinäkuuta ja Helsingissä Kurkimäen lasten kulttuurikeskuksessa 22. syyskuuta.

Hökkälän museotalon avajaisia juhlistaan kesäkuussa

Venehjärven Hökkälää on kunnostettu viime vuodesta lähtien. Talon seinät on oikaistu, lattiat purettu ja laudoitettu uudelleen sekä katto korjattu. Toukokuussa vielä muurataan tupaan perinteinen kiviuuni ja laitetaan talo lopulliseen kuntoon. Remontoidun Hökkälän avajaisia vietetään Venehjärvellä lauantaina 29.6.2013, jolloin kaikki ovat lämpimästi tervetulleita!

Talon historia on erityisen mielenkiintoinen. Talossa ovat asuneet kylän kuuluisat ja mahtavimmat tietäjä-Lesokset: Hökkä Iivana ja Hökkä Petri. Venehjärven ensimmäinen varsinainen kylän talo oli Hökkälä ja siinä asuivat varakkaat eläjä - tätä on muistellut Moarie Kyyrönen os. Lesonen Niskalan talosta. Milloin ja kuka on perustanut Hökkälän, ei ole varsinaisesti tiedossa.

Ilmari Kiannon vuonna 1911 käydessä Hökkälässä Iivanan luona on Iivana ker-tonut olleensa tietäjä jo viidennessä polvessa. Tästä voi päätellä, että Iivanan toaton toaton toaton toatto mahdollisesti oli jo silloin asunut Venehjärvellä. Kenties kuuluisa tietäjä Hökkä Lesonen on Hökkälän ensimmäinen asukas. Näin

Hökkälän perustamisen ajankohdaksi voisi ajatella noin 1750-lukua - mikäli Hökkä olisi syntynyt noin 1730-40-luvulla.

Hökänsaari-niminen paikka on olemassa siellä missä Kuikkaselkä loppuu ja Komaselkä alkaa ja välissä on Hökänsaari. Hökänsaari-nimi on muistoa varasotien ajasta. Saaressa on Pirttiniemi ja Hökkä-niminen mies on asunut siellä varasotien aikana. Asukkaasta on saaren nimikin saatu. Olisiko tämä Hökkä tullut Venehjärvelle ja perustanut kylään Hökkälän?

Ennen talo oli vielä suurempi, siitä on myöhemmässä vaiheessa purettu osia pois. Talon kohdalla olevaa rantaa on kutsuttu ammoisista ajoista saakka Hökkälän rannaksi.

Vienassa ja Venehjärvellä kävivät monet karelianistit ja retkeläiset majoituivat Hökkälään ja se oli monien muidenkin kävijöiden suosima majapaikka. Talossa on yöpynyt Ilmari Kianto ja käyneet muiden muassa I. K Inha, Kusti Karjalainen, Samuli Paulaharju ja Ortjo Stepanov.

Kun vakituista asukasta ei Hökkälässä

enää ollut, sitä pidettiin kala- ja metsästyskämpänä. Kesällä siinä asui sovhoosin paimen. Tämän jälkeen Hökkälän kunto huononi ja kukaan ei oikein pitänyt siitä huolta. Talon sai käyttöön V. Dobrinin 1990-luvun alussa luvattuaan pitää sitä kunnossa. Nyt hän on luovuttanut Hökkälän takaisin kylän yhteiseen käyttöön sopimuksella, että siitä tehdään museo.

Mikäli tulet juhlaan - ole pikaisesti yhteydessä Santeri Lesoseen, jotta saat varattua majoituksen. Kesällä väkeä kylässä riittää ja majoitustilaa on rajallisesti. Myös viisumi kannattaa laittaa vetämään ajoissa - siinä saattaa mennä 6-8 viikkoakin. Lesosten kotisivuilta löydät ohjeita ja yhteystiedot majoitukseen ja matkuksesta Venäjälle <http://lesonen.fi/fi/matkailu>

SARI HEIMONEN

Hökkälän talon seinät on oikaistu, lattiat purettu ja laudoitettu uudelleen sekä katto korjattu. Toukokuussa vielä muurataan tupaan perinteinen kiviuuni ja viimeistellään talo kuntoon.

Illansuussa soivat Kemin kirkon ehtookellot ja laskeva aurinko kultasi järjestöjen liput. Tunnelma oli tosi juhlallinen, isänmaan virsi kaikui sinisen taivaan alla ja puhtaan valkea hanki korosti juhlavuutta. Vienan Karjalan lippua kantaa Pauli Timonen.

Talvisodan päättymisen muistojuhla Kemissä

Aurinko juhlisti maaliskuun toisena viikonloppuna pidettyä valtakunnallista talvisodan päättymisen muistojuhlaa. Se teki juhlallisen taustan varsinkin lauantai-illan seppeleen laskulle Karjalaan jääneiden muistopaadella. Tasan kello 18 soivat Kemin kirkon ehtookellot ja laskeva aurinko kultasi järjestöjen liput. Tunnelma oli tosi juhlallinen, isänmaan virsi kaikui sinisen taivaan alla ja puhtaan valkea hanki oikein korosti juhlavuutta. Kaunis havuseppele asetettiin kynttilöiden reunustamalle muistopaadelle ja liput tekivät kauniisti kunniaa.

Kunniakäynnin jälkeen kokoonnuimme Kemin seurakuntakeskuksen Marian kappeliin. Siellä oli ekumeeninen rukoushetki, jota johtivat kirkkoherra

Markku Korpela Kemin seurakunnasta ja isä Matti Porkka Oulun ortodoksisesta seurakunnasta. Ilta päättyi kahvitilaisuuteen, jossa monia muistelmia kiiri yli kahvipöydän.

Sunnuntai aloitettiin jumalanpalveluksilla Kemin ortodoksisessa kirkossa ja Keminmaan kirkossa. Palvelusten jälkeen kukitettiin Keminmaan sankaripaasi. Uljas lippulinna kulki kirkon portailta paadelle. Sankarihaudalta kokoonnuimme Keminmaan koulukeskuksen juhلالoungaalle. Maittavan aterian yhteydessä muistot kulkivat ruokasalissa tehden tunnelman oikein juhlalliseksi.

Päiväjuhla Keminmaan koulukeskuksen Valleniussalissa avattiin lippujen sisääntulolla, oikein varuskun-

tasoittokunnan fanfaarin tahdittamana. Juhlapuhujana oli ympäristöministeriön kansliapäällikkö Hannele Pokka, joka johdatti kuulijat juhlan aiheeseen kauniilla ja koskettavalla kuvauksella Petsamon evakoista.

Juhltiloissa olivat myös järjestävät seurakunnat esitteineen esillä, meidänkin seuraamme esitteli hallituksen jäsen Simo Kannelsuo oikein oivallisesti. Kuten kaikki juhlat, niin tämäkin päättyi ja juhlavieraat kotimatalle siunasivat kirkkoherra Yrjö Haapala Keminmaan seurakunnasta ja kirkkoherra Marko Patronen Oulun ortodoksisesta seurakunnasta. Surullisetkin muistot saavat kulkea pinnalleen, kunhan vain aikaa tekee työtään. Talvisota päättyi 13.3.1940. (mt)

Hätäensiapukurssi opasti vienankarjalaisia Kuhmossa

Pelastustaidot ovat nyt Kuhmossa pidetyn ensiapukurssin jälkeen Vienan Karjalassa tuntuvasti paremmat kuin ennen. Kuva Eeva Komulainen.

Kuhmon Punaisen Ristin tiloissa pidettiin hätäensiapukurssi vienankarjalaisille lauantaina 30. maaliskuuta.

Suomen ja Vienan Karjalan väliset matkailuyhteydet ovat lisääntyneet 20 vuoden aikana huomattavasti ja matkailun myötä uusia kysymyksiä on noussut pintaan. Yksi huolenaiheeksi koettu asia on turvallisuus – ei naapurimaasta, vaan matkustavien omasta terveydentilasta johtuva.

Viaan matkustaa enimmäkseen ikääntyvää ja jo ikääntynyttä väkeä. Vaikka matkavakuutukset ovat kunnossa, on tieto vakuutuksen hyödyntämisestä kovin hataraa.

Jos ihminen saa esimerkiksi sydäninfarktin tai aivoinfarktin harvaan asutulla seudulla, huonojen tieyhteyksien päässä, on ainakin ensimmäinen toimenpide avun antamiseen oltava lähimmän ihmisen tiedossa. Siksi Uhtua-Seura on ottanut ensimmäisen askeleen asian korjaamiseksi.

Uhtua-Seuran puheenjohtaja Kari Kempinen sai seuran jäseneltä pienen vinkin asiasta ja niin hän toiminnan mie-

henä oli jo viime keväänä järjestelmässä ensiapukurssia Kuhmon Punaisen Ristin puheenjohtajan Alpo Karppisen myötävaikutuksella. Kurssi ei silloin toteutunut liian lyhyen varoitusajan vuoksi.

Nyt asiasta ilmoitettiin ajoissa, ja karjalaisilla kurssilaisilla oli aikaa hankkia viisumit Suomen-matkaa varten. Kurssin ajankohta oli suomalaisten kannalta hieman hankala pääsiäislauantai. Alpo Karppinen ja Minna Pulkkinen ovat kaitottuneet jakamaan myös vapaa-aikansa, koska he silminnähdessä olivat vain tyytyväisiä.

Iloinen ja reipasotteinen ensiapukouluttaja Minna Pulkkinen oli tietenkin kurssin tärkein henkilö, joka sai kaikkien kurssilaisten varauksettoman ihailun osakseen. Minna piti omasta vapaapäivästään huolimatta pitkän talkoovuoron hyvän asian eteenpäin saattamiseksi.

Alpo Karppinen toivotti vieraat tervetulleiksi, minkä jälkeen heille tarjottiin maittava ateria ja kahvit päälle. Kurssin alkajaisiksi jokainen kertoi nimensä ja

kotipaikkakuntansa. Osanottajia oli Jyskjärveltä, Uhtualta eli Kalevalasta ja Vuokkiniemestä, yhteensä 11 henkeä.

Minna Pulkkinen kertoi ensiavusta ja sen tarpeellisuudesta sekä kyseli myös kurssilaisilta heidän ensiapukokemuksiensa. Kaksi karjalaista miestä oli saanut aikaisemmin ensiapukoulutusta, toinen työnsä puitteissa ja toinen Suomessa. Kumpikin heistä oli kuitenkin sitä mieltä, että niistä opetuksista on jo kulunut niin pitkä aika, että kurssi on tarpeen.

Minna jatkoi kertomalla tarkasti erilaisista tilanteista, joissa kiireellinen apu on hyvä osata antaa oikein. Päivän aikana opittiin käsittelemään sekä tajutonta että elotonta ihmistä. Jokainen vuorolla kokeili kääntää potilaan selinmaakuulta kylkiasentoon ja avata hengitystiet. Myös kolmea eri-ikäistä nukkea opeteltiin elvyttämään, vuoroin paineluotteella ja suusta suuhun -menetelmällä.

Haavoja sidottiin omatoimisesti ja sen jälkeen vielä uudelleen opastetusti. Vaikka päivä oli pitkä, ei ajan kulkua edes huomannut. Kaikki olivat motivoituneita ja seurasivat opetusta innostuneesti.

Käytännön toimissa oli iloa ja säpinää, mitä lisäsi se, että mukana oli näyttämötaiteen ammattilaisia. Oli niin koomisen hauskaa, että ei voinut kuin nauraa, vaikka ”kirvehellä oli tullut pitkä haava ja piähän oli tullut reikä, naulaan oli asuttu ta koira oli purru”. Taisi siinä yksi kurssilaisista, teatteriohjaaja Valentina Saburova olla innoittajana.

Viimeksi oli jokaisen annettava opinäyte. Tehtävä oli jokaiselle yllätys. Esimerkiksi asia, jota oli opetettu teoriassa, tulikin käytännössä eteen. Eeva Komulainen veti roolinsa niin uskottavasti, että siinä ihan säikähti. Hän on Kuhmon Punaisen Ristin tyttöjä ja esitti epilepsia-kohtauksen uskottavasti.

Päivän päätteeksi jaettiin jokaiselle osanottajalle todistus kurssille osallistumisesta. Kaikki selvisivät hyvin loppukoosteesta ja kiittelivät hyvästä päivästä.

Livviä opiskellaan Kotkatjärvellä

Livvin kielen kesäkurssin aikataulu on muuttunut. Kurssi pidetään Kotkatjärvellä Karjalan tasavallassa, mutta matkaan lähdetään vasta sunnuntaina 30. kesäkuuta Joensuusta. Paluu on sunnuntaina 7. heinäkuuta. Matkan päätteeksi käydään Kinnermäen teatterifestivaaleilla.

Opettajina ovat Olga Žarinova ja Nadezda Bukina. Vastuullisena järjestäjänä on Karjalan Liitto. Lisätiedot saa osoitteesta www.karjalanliitto.fi tai Saija Pelvakselta numerosta 09 7288 1715.

**Torvinen / Dorofejeff -suku Aajuolahdesta
Sukukokous Rinnekeskus Paljakassa Puolangalla
20.7.2013 klo 12**

Torvisen / Dorofejeffin suku Vuokkiniemen ja Vuonnisen välillä sijaitsevasta Aajuolahdesta kokoontuu Paljakassa. Ota yhteyttä, jos kuulut sukuun tai sinulla on tietoja suvusta. Löytyisikö Kusti Torvisen jälkeläisiä? Kusti on asunut Ristijärvellä saarella sijaitsevassa talossa Pyhännän kylässä. Toivotaan tietoa myös Aajuolahden vieressä sijaitsevasta Lahdenperän talosta.

Yhteydenotot:

Antero Torvinen p. 040-5297545
Kalle Torvinen p. 040-5027700
Sirpa Mänty p. 040-5003949

Oletko kiinnostunut sukusi juurista?
Tai ehkä kaipaavat hiukkasen erilaista kesämatkaa!
Pruasniekka-viikon matkavalmistelut ovat käynnissä

Lähde Vuokkiniemi-seuran matkalle Vuokkiniemen runokylään elokuussa 1.-5.8.2013!

Matkalle lähdetään Kajaanin rautatieasemalta torstaina 1.8. n. klo 15 ja maanantaina 5.8. palaamme samaan paikkaan n. klo 15. Kuljetuksista huolehtii Tilausmatkat Moilanen.

Matkan kuljetus- ja viisumikulut ovat olleet noin 150 euroa/henkilö ja lisäksi kuluja syntyy kotimajoituksista ja ruokailuista.

Perjantaina 2.8. ortodoksinen jumalanpalvelus kylän kirkossa, lauantaina 3.8. iltajuhla kylätalolla ja sunnuntaina 4.8. Vuokkiniemen pruasniekka Ontsin aukiolla.

Tarkempia tietoja lähetämme heti kaikille ilmoittautuneille, kunhan saamme tarkempia tietoja juhlien järjestäjiltä.

Seura järjestää myös perinteisen kyläkiekkokierroksen, jonka avulla saa laajemman kuvan ihmisten ja kylän arjesta ja ennen kaikkea historiasta.

Vienan karjalan murre on vielä voimissaan Vuokkiniemellä, joten siellä on helppo päästä puheisiin myös paikallisen väen kanssa.

Mikäli olet kiinnostunut matkasta Venäjän Karjalaan ja Kalevalan maisemiin niin ota yhteyttä Seuran hallituksen jäseniin tai suoraan Tuula Takamäkeen tai Asmo Kallioon.

Asmo puh. 050 372 0443 tai aokallio@gmail.com
Tuula puh. 040 719 3201 tai tuula.takamaki@saunalahti.fi

Kieltä, kulttuurie
ta tulovaisuutta

UHTUA SEURA

www.uhtua.info

Petroskoin **Laulujuhlat**
SUURI KARJALAINEN PRUASNIEKKA
14.-16.6.2013

Tervetuloa laulamaan Karjalan tasavallan upeaan, kesäiseen pääkaupunkiin

Lisätietoja

www.petroskoinlaulujuhlat.net

Kansainväliset Karjalaiset Laulujuhlat järjestetään 27.-29.6.2014 Joensuussa

www.joensuunlaulujuhlat.net

Yhteistyö tehostuu

Sivistysseuran uutisia

Karjalan Sivistysseuran toimistolla neuvottelivat Olga Žarinova (vas.), Mirja Kemppinen, Alina Chuburova, Eeva-Kaisa Linna, Sakari Linden, Markku Pottonen ja Jelena Migunova. Kuva Aleksei Tsykarev.

Sivistysseuran toimintaa on vuodelle 2013 linjattu erityisesti karjalaisten ja suomalaisten yhteistyökumppaneiden kanssa käytyjen keskustelujen ja saadun palautteen pohjalta. Tehtäväkenttää on hahmotettu strategisiksi toiminta-alueiksi, joille suunnitellaan erilaisia hankkeita ja toimia. Niiden toteuttamiseen seura osallistuu sekä rahallisesti että asiantuntemuksellaan ja työpanoksellaan.

Petroskoihin tammikuussa suunnatulla suunnittelumatkalla esitettiin karjalaisille yhteistyötahoille toivomus laatia aikaisempaa strategisempia suunnitelmia yksittäisten avustusanomusten sijaan. Näitä saatiinkin varsin kiitettävästi. Niiden sekä hallituksen asettamien toimikuntien sekä alaosastojen ehdotusten pohjalta hallitus on laatinut toimintasuunnitelman, jossa toiminnan keskeiset alueet ovat kieli ja kulttuuri, historia ja perinne, julkaisu- ja kyykkä.

Kullekin toiminnan alueelle on hahmotettu erilaisia toimia ja hankkeita, joiden avulla kyseiseen alueeseen liittyviin tavoitteisiin pyritään.

Kieli ja kulttuuri ovat toiminnassa edelleen keskeisiä. Niiden kehittämiseen panostetaan erityisesti. Karjalan kielen tilanne on suorastaan dramaattinen; Unescon mukaan kyseessä on uhanalai-

nen kieli. Karjalan kielen puhujien määrä on laskenut jyrkästi. Neuvostoliiton aikaan heidän määränsä oli 300 000, mutta vuoden 2010 väestölaskennan mukaan Karjalassa oli enää 65 000 karjalaista. Heistä alle 30 000 puhuu karjalaa äidinkielenään ja nuorten määrä on vähäinen.

Eriyksen tärkeänä nähdään opettajien koulutustason parantaminen ja uusiin opetusmenetelmiin perehtyminen. Karjalan kieli on saatava elämään myös kaupungeissa, nuorten kielenä. Karjalaa on popularisoitava, tehtävä siitä kieli, joka elää musiikissa, kirjallisuudessa, blogeissa ja sosiaalisessa mediassa.

Historiaa ryhdytään tallentamaan Viisasten kerhoissa. Vienan viisaat ja Aunuksen Ajattelijat on toimintatapa, jossa ajoittain kokoonnutaan muistamaan menneitä teemoittain: puheenaiheena voi olla kylä ja sen ihmiset, joita muistellaan tarinoiden ja valokuvien avulla. Tarinat tallennetaan ja julkaistaan myöhemmin paperisina ja sähköisinä julkaisuina.

Viisasten kerhoistunnot ovat osa Kemin alaosaston ja Pohjois-Viena-seuran sekä Kuusamon Viena-seuran toimintaa. Pääkaupunkiseudulla tapaamiset organisoii Sivistysseura Annikki Lipposen joh-

dolla. Toiveissa on saada myös Karjalan Rahvahan Liitto mukaan muisteluiden tallentamiseen. Näin saataisiin tarinoita kootuksi myös karjalan kielellä.

Heimopäivien aikaan Sivistysseuran hallituksen jäsenet tapasivat karjalaisia yhteistyökumppaneita. Karjalan Rahvahan Liiton puheenjohtaja Jelena Migunova, Nuori Karjala -järjestön puheenjohtaja Alina Chuburova ja hallituksen jäsen Aleksei Tsykarev ja Kansallisarkiston johtaja Olga Žarinova sekä Echo-hankkeen koordinaattori Mirja Kemppinen ja Sukukansojen ystävien puheenjohtaja Sakari Linden keskustelivat vuoden 2013 suunnitelmista ja niiden toteuttamisesta.

Rajan takana on tällä hetkellä todellinen karjalan kielen kurssien buumi ja kielen oppimisesta kiinnostuneita on runsaasti eri puolilla tasavaltaa. Vienan kielen ja kulttuurin kurssille Vuokkiniemessä heinäkuussa on ilmoittautunut jo 20 karjalaista opettajaa ja kasvattajaa. Suomenkin puolelta on mahdollisesti tulossa osallistujia.

Halu karjalan kielen säilyttämiseen elää vahvana ja sen pohjalta on hyvä jatkaa yhteistyötä.

Laukunkantajat

HUHTIKUU 2013

Vienan tiellä

Jyrki Saarikoskelle itärajan ylittäminen on aina ollut helppoa, onhan työuraan toimittajana mahtunut muun muassa vuosia Moskovassa kirjeenvaihtajana. Vienaan hän hurautti nähtyään kymmenisen vuotta sitten Kiasmassa vanhan dokumentin karjalaisista häätavoista. Käsiin osui Juminkeon Vienan matkojen esite ja lomakohde oli selvä. Silloinen Venehjärvelle ja Paanajärvelle ulottunut matka ei ole jäänyt viimeiseksi, Viena on usein kutsunut niin lomilla kuin työmatkoilla. Saarikoskella ei ole karjalaista taustaa, toisin kuin Eeva-Kaisa Linnalla, jonka juuret isän puolelta ovat Uhtualla ja vienalaisuus osa identiteettiä.

EKL Venäjälle mentäessä tosiaankin rajan ylittämisenä on toisenlainen tunnelma kuin vaikkapa Ruotsiin tai Viroon matkatessa. Mutta mikä Vienan Karjalassa oikein vetää? Matkailumainosten kuvissa Karjala on kuin suuri ulkoilmamuseo. Runonlaulajakylät, Jyskyjärvi, Paanajärvi ja Uhtua viehättävät silmää ja tuovat mieleen jotakin tuttua.

JS Tietyt kylänäkymät ovat huikean kauniita, mutta kylien välit usein puuduttavaa maisemaa täynnä puskia ja risukkoa. Maisemamatkailua on vain kylissä. Kaikki, jotka jostakin syystä ovat Vienaan päätyneet, aistivat kylissä erityisen kodikkuuden. Ihmiset, kulttuuri, elämä ja maisema kiehtovat. Vieras otetaan lämpimästi vastaan. Pieniin vaatimattomiin tupiin toivotaan tervetulleiksi 8-9 tulijaa, suhtautuminen vieraaseen on joustavaa ja kursailematonta, eikä anteeksipyytävästä asenteesta ole tietoa. Uuteen paikkaan voi saapua ensimmäisen kerran vain kerran, mutta Vienassa sen tuoma tunne on ollut erityisen vahva.

EKL Tuttuuden tunne uudessa paikassa on mielenkiintoinen asia, harvoin tulee vastaan juuri muualla. Pohjois-suomalaisena tunnistan hyvinkin tuon vieraanvaraisen suhtautumisen tulijaan. Mielestäni siihen liittyvät vanhat tavat, mutta myös rankka elämä, jossa yhteisö kannattelee. Jokaisesta on huolehdittava, kulkijastakin. Lieneekö tunne suomalais-ugrilaisuuden vaikutusta? Koemmeko olevamme samaa kansaa? Mutta onko mahdollista matkata ilman median välittämää ennakkokuvaa museoituvasta Karjalasta, josta nuoret lähtevät muualle?

JS Karjalaa ei pidä romantisoida. Jokaisessa kylässä on omat juopponsa ja surkeassa asemassa olevat köyhät, mutta näitä on meilläkin. Ei pidä ruveta osoittelemaan eikä vaikkapa pohtimaan, onko väärin, jos paikalliset soittavat autoissaan rokkia kovaa koristeellisessa maisemassa. Rii-

pihän se suomalaisen korvia, mutta ei tuo nyt Suomesakaan miellyttäisi. Toisaalta, mikään yhteiskunta ei pysty takaamaan kaikkien kylien säilymistä elinvoimaisina.

EKL Pistäydymme viime vuonna yhteisellä Solovetskin matkallamme Rukajärven kylässä, jonka kylänraitilla isokokoinen bussimme ja me ryhmämatkalaiset varmasti herätimme huomiota. Emme voineet olla huomaamatta ränsistyviä rakennuksia, mutta ihmisten kekseliäisyys kasvattaa jokaisella liikenevällä neliometrillä syötävää, ja universaali lasten uteliaisuus ilahduttivat. Minulle tuli tunne, että tunkeuduimme kyläläisten yksityiselle reivirille.

JS Totta kyllä, mutta näinhän tehdään esimerkiksi Karniansaarilla matkatessa. Tämä on yksi mahdollisuus päästä näkemään paikkoja, joihin ei muuten tulisi mentyä.

EKL Karjalaisuutta vaalitaan monin toimin. Viimeisin suuri hanke on Juminkeko-säätiön ECHO-projekti, johon on myönnetty noin miljoona euroa laajan alkuperäiskulttuuriedustavan etnokulttuurikeskusverkoston toteuttamiseen.

JS Tuolta hankkeelta voi toivoa paljon. Olisi hyvä, jos eri kylissä löydettäisiin oikeat tavat kohentaa juuri kyseisen paikan elämää. Tähän voi liittyä niin paikallista väkeä kuin matkailijoitakin hyödyttävä

nettisivusto. Täytyy tosin sanoa, että henkilökohtaisesti nautin oleskelusta Vienassa silloin, kun voi olla sekä netin että kännykkäverkon ulottumattomissa. Myönnän, että tämä on kulttuurituristin asenne, paikallisten elämä toki helpottuu nykyajan verkostojen myötä!

Vienan matkailu voi tukea myös karjalan tai suomen kielen osaamista – jos taidosta on käytännöllistä hyötyä, rohkaisee se nuorempiakin käyttämään näitä kieliä.

Vienan suurilla järvillä on aiemmin kuljettu höyrylivoillakin, ja olisi hienoa jos järvimatkailu elpyisi. Jyskyjärveltä lähtien olen päässyt matkaamaan letkana kulkevilla puisilla avoveneillä, joissa kussakin on ollut 4-5 henkeä. Jokireissu on hieno – vaikka viluinen – kokemus, kun voi tuijottaa autioita metsämaita. Vesireitti on vanha ja varmaan paras tapa nähdä Paanajärvi, josta on minullekin muodostunut Vienan-käyntien kohokohta.

Jyrki Saarikoski ja Eeva-Kaisa Linna

Tällä palstalla keskustellaan Sivistysseuraa lähellä olevista aibeista.

KESÄN TAPAHTUMAKALENTERI

Kesäkuu

- 7.–8.6. Karjalaisten 7. keräjä ja Karjalan tasavallan juhlapäivä Präässä.
- 14.–16.6. Kansainväliset Laulujuhlat Petroskoissa.
- 30.6.–6.7. Karjalan kielen (livvi) kurssi Kotkatjärvellä.
- 14.–16.6. Karjalan Liiton Karjalaiset kesäjuhlat Porissa.
- 15.–16.6. Karjalaisten juhlat Uhtualla eli Kalevalassa.
- 25.–30.6. Vienan Karjalan laaja matkakierros, bussimatka Helsingistä (ensimmäinen yö Kuhmossa, jossa käynti Juminkeossa), mm. veneretki ja käynti Paanajärvellä. Lisätietoja: www.niikonmatkat.fi
- 29.6. Hökkälän museotalon avajaiset Venehjärvellä Vienan Karjalassa.
- 30.6. Sampojuhla Sammatin Sampomäellä Paikkarin torpan pihapiirissä.

Heinäkuu

- 1.–5.7. Kieltä ja kulttuuria Vuokkiniemellä. Perinteinen karjalan kielen ja kulttuurin kurssi järjestetään tänä vuonna Vuokkiniemessä.
- 3.–7.7. Sommelo-festivaalit Uhtualla ja Haikolassa. Sommelo soi kahdeksannen kerran Kainuussa ja Vienan Karjalassa 3.–7.7., jolloin tapahtumia on Kainuussa 3.–5.7. ja Vienan Karjalassa 6.–7.7. Sommelo on Kainuussa ja Vienan Karjalassa järjestettävä musiikkijuhla, jonka ohjelmassa erityisesti runolaulu sekä vanhat ja uudet kansanmusiikin muodot ovat pääosassa. Lisätietoja: www.runolaulu.fi
- 6.7. Pohjois-Viena-seuran kesäretki Taivalkoskelle, jossa on Pohjois-Viena-seuran ja Oulun ort. seurakunnan järjestämä praasniekka. Samaan aikaan on Pääatalo-viikko.

- 6.–7.7. Afanasjev-sukukokous, Rovaniemi, Arktikum. www.afanasjev2013.wordpress.com
- 12.7. Petrun päivän kyläjuhla Uhtualla eli Kalevalassa.
- 12.–14.7. Kuivajärven Proasnikka ja Huovisten heimotaapaaminen sekä Toarie ja Lari Huovisen sukuseuran kokous Suomussalmella. Lisätietoja: www.facebook.com/events/467653913281302/?fref=ts
- 12.–15.7. Repola-seuran matka Repolaan. Lisätietoja: www.repola-seura.net
- 26.–28.7. Karjalaiset Juhlapäivät Nurmeksessa. Lisätietoja: www.suojarvi.fi

Elokuu

- 1.–5.8. Matka Iljan päivän pruasniekkaan Vuokkiniemeen. Lisätietoja: www.vuokkiniemi.net
- 11.8. Maria Makovei -juhla Vuonnisessa.
- 22.–25.8. Jyskyjärven praasniekka -matka Karjalan "Venetsiaan". Bussimatka Helsingistä (ensimmäinen yö Kuhmossa, jossa käynti Juminkeossa). Lisätietoja: www.niikonmatkat.fi
- 25.8. Pudasjärvellä, Kauppapalvelukeskuksessa Pohjois-Viena-seuran ja Oulun ort. seurakunnan järjestämä praasniekka.
- 28.8. Folklore-juhlat Jyskyjärvellä.
- 24.8. Pokkojuhla Venehjärvellä.

Syyskuu

- 7.9. Pohjois-Viena-seuran ja Oulun ort. hiippakunnan ja seurakunnan järjestämä Maikkulan praasniekka Oulussa.
- 14.9. Hylkykarissa Oulunsalossa Lesosten sukujuhla. Lisätietoja: www.lesonen.fi
- Uhtuan koulun 155-vuotisjuhlat.
- Muutokset mahdollisia.